

1871

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM

Mező Ferenc és Mező Katalin:

S.M.ART-Z: KÉZIKÖNYV

ZENEMŰVÉSZETI

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM
HUNGARIAN UNIVERSITY OF FINE ARTS

Mező Ferenc és Mező Katalin:

S.M.ART-Z:

KÉZIKÖNYV

(2020)

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Mező Ferenc és Mező Katalin:

S.M.ART MŰVÉSZETI MÉRŐESZKÖZ

S.M.ART-Z: KÉZIKÖNYV

(2020)

Készült:

A Magyar Képzőművészeti Egyetem
„A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése
a köznevelési intézményekben” című,
EFOP-3.2.6-16-2016-00001 azonosítószerű projektjének,
„Művészeti mérőeszköz fejlesztés” alprojektje keretében.

Szerzők: Mező Ferenc (PhD) és Mező Katalin (PhD)

Lektor: Kelemen Lajos (PhD)

Kiadja: Magyar Képzőművészeti Egyetem
(1062 Budapest, Andrásy u. 69-71.)

ISBN 978-963-7165-94-8

Irodalomjegyzékben:

Mező Ferenc és Mező Katalin (2020): *S.M.ART művészeti mérőeszköz. S.M.ART-Z: kézikönyv.* Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest.

TARTALOM

BEVEZETŐ.....	7
1. ÚTMUTATÓ	
A S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT	
HASZNÁLATÁVAL KAPCSOLATBAN	9
Az eszköz jellemzői.....	9
A tesztfelvétel folyamata	11
A S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt feladatainak összefoglalása, pontozása.....	18
A S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt értékelése, értelmezése	25
Egyéni összefoglaló: a S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt tapasztalatai.....	26
Csoport szintű összefoglaló: a S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt tapasztalatai	28
2. ÚTMUTATÓ	
A S.M.ART-Z MEGFIGYELÉSI SZEMPONTSOR	
HASZNÁLATÁVAL KAPCSOLATBAN	29
Az eszköz jellemzői.....	29
A megfigyelési szempontsor használatának folyamata	32
3. ÚTMUTATÓ	
A S.M.ART-Z SZÜLŐI KÉRDŐÍV	
HASZNÁLATÁVAL KAPCSOLATBAN	35
Az eszköz jellemzői.....	35
A kérdőív használatának folyamata.....	36
4. ÚTMUTATÓ	
A S.M.ART-Z INTERJÚ	
ALKALMAZÁSÁVAL KAPCSOLATBAN	39
Az eszköz jellemzői.....	39
Az interjú folyamata	40
5. ÚTMUTATÓ	
A S.M.ART-Z NONKOGNITÍV ÉLMÉNYFELTÁRÓ GYAKORLAT	
ALKALMAZÁSÁHOZ.....	43
Az eszköz jellemzői.....	43
A gyakorlat folyamata	44
IRODALOM.....	47

BEVEZETŐ

Kutatásokkal is alátámasztott tapasztalatok szerint – lásd például: Laczkó (2001), Mező és Miléné (2003), Turmezeyné, Máth és Balogh (2005), Turmezeyné és Balogh (2009), Asztalos (2012), Czeizel (2014), Dombi (2014), Turmezeyné és Máth (2014), Deszpot és Vass (2015), Turmezeyné (2015a,b) pedig a zeneművészet terén mutatott ki hasonló jelenséget – a zeneművészetek gyakorlása igen kedvező hatást gyakorolhatnak a személyiségfejlődésre. A zeneművészetek ugyanakkor a fejlesztésen túl a tanulók megsimérésében is hasznos pedagógiai eszközök lehetnek. Ezt a lehetőséget igyekeznek kiaknázni a S.M.ART-Z zeneművészeti foglalkozásokba integrálható mérőeszköz is.

A S.M.ART-Z zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok a pedagógusokat a tanulók megismerésében segíthetik (már az óvoda-iskola átmenet korszakától kezdve). A tanulók megismerése az alapja a differenciált fejlesztésnek, az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő nevelésnek-oktatásnak (amit a tanulók jogaként említ a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény is), az iskolaérettség megítélésének (Hanák, 2015; Kelemen, 2001, 2012, 2014), és akár a korai iskolaelhagyás megelőzésének (Hanák, 2016).

A teszt felhasználói célcsoportja: *pedagógusok (főként tanítók), óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, fejlesztőpedagógusok, pszichológusok.*

A közvetlen vizsgálati célcsoportot 6 éves és idősebb általános iskolai tanulók jelentik, közvetett módon azonban szüleiktől és pedagógusaiktól is gyűjthetünk információkat.

A S.M.ART-Z egymástól függetlenül is használható

- kognitív teljesítménytesztből,
- megfigyelési szempontsorból,
- szülői kérdőívből
- interjúból,
- valamint nonkognitív élményfeltáró gyakorlatból áll.

Megjegyzés: a S.M.ART-Z egy tágabb S.M.ART művészeti diagnosztikai eszközrendszer egyik elemének tekinthető. A tágabb S.M.ART művészeti mérőeszköz-rendszer komponensei: a képzőművészeti (S.M.ART-K), az irodalomművészeti (S.M.ART-I), a zeneművészeti (S.M.ART-Z) és a táncművészeti (S.M.ART-T) foglalkozásokba integrálható vizsgálatok.

A S.M.ART módszer-/eszközrendszer általános jellemzői:

- a) egy-egy művészeti terület révén a kognitív jellemzőkről (például: érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás) nyújtanak információt a módszerek/eszközök;
- b) pedagógus kompetenciakörben használható módszerek/eszközök, melyek támogatják a helyi adatfelvételt és kiértékelést (külső támogató nélkül helyben is alkalmazhatók a vizsgálatok);
- c) művésztanárokon kívül más tantárgyak, tudásterületek pedagógusai által is használható módszerek-/eszközök. A módszerek/eszközök a művészet-oktatás szakspecifikus területein túlmutatva a művészettel nevelés lehetőségeit támogatják más transzverzális kompetencia területeken is (nyelvi, logikai, szociális, stb.),
- d) a képző-, az irodalom-, a zene- és a táncművészeti területen alkalmas komplex művészeti adottságok, képességek azonosítására is.

A következő oldalakon a S.M.ART-Z eszközcsaládhoz tartozó teljesítményteszt, megfigyelési szempontsor, szülői kérdőív, interjúkérdés sorozat, és nonkognitív élményfeltáró gyakorlat adatfelvételével és értékelésével kapcsolatos javaslatok kerülnek bemutatásra.

A vizsgálati eszközök az alábbi kiadványban találhatóak meg:

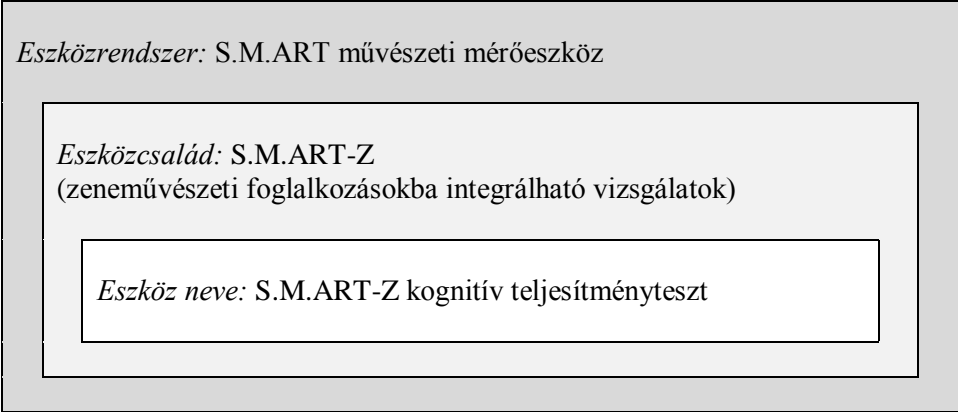
Mező Ferenc és Mező Katalin (2020): *S.M.ART-Z: zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok*. Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest.

1. ÚTMUTATÓ

A S.M.ART-Z KOGNITÍV TELJESÍTMÉNYTESZT HASZNÁLATÁVAL KAPCSOLATBAN

A S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt zeneművészeti foglalkozásokba integrálható, a tanulók megismerését célzó feladatokat tartalmaz.

Az eszköz jellemzői

Eszköz neve:	S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt
Eszközcsalád:	S.M.ART-Z: zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok körébe tartozó eszközről van szó.
Eszközrendszer neve:	S.M.ART művészeti mérőeszköz
Eszköz, eszközcsoport, eszközcsoport, eszközcsoport összefüggése:	
Módszer:	teljesítményteszt
Cél:	érzékelés/észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás vizsgálata
Elméleti keret:	OxIPO-modell
Adatfelvétel társas jellege:	egyéni és csoportosan is megtörténhet az adatfelvétel
Célcsoport:	6 év körüli (általános iskola első évfolyamos) tanulók, óvodások
Felhasználói célcsoport:	pedagógusok (főként tanítók), óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, fejlesztőpedagógusok, pszichológusok
Eszközsükséglet:	1 db válaszlap/vizsgálati személy, 1 db ceruza/vizsgálati személy, 1-1 db asztal és szék/vizsgálati személy, 1 db feladatlap csomag/csoport, stopperóra, hangszer vagy hanglejátszó eszköz

Időigény: Adatfelvétel: 10 perc/vizsgálati személy vagy 10 perc/20 fő csoport
 Adatértékelés: 1 perc/vizsgálati személy vagy 20 perc/csoport

A feladatok időigényének áttekintő táblázata egy vizsgálati személy esetében:

Adatfelvétel fázisa	Szintézis feladat	Analízis feladat	Munka-memória	Megfigyelés	Összesen
Instrukció	160 másodperc	160 másodperc	160 másodperc	160 másodperc	640 másodperc
Inger bemutatása	40 másodperc	40 másodperc	40 másodperc	40 másodperc	160 másodperc
Késleltetés	10 másodperc	10 másodperc	10 másodperc	0 másodperc	30 másodperc
Feladat megoldása	30 másodperc	30 másodperc	30 másodperc	30 másodperc	120 másodperc
Összesen	240 másodperc (4 perc)	240 másodperc (4 perc)	240 másodperc (4 perc)	240 másodperc (4 perc)	950 másodperc (≈16 perc)*

*További időtartamok: ültetés, lapok kiosztása, íróeszközök előkészítése, feladatlapok begyűjtése, valamint a magas és mély hangok bemutatása és a válaszadás gyakorlása (ez utóbbi kb. 5 percet vesz igénybe csoportonként)

Skálák, változók:

- *Szintézis:* részek egységé szervezése. A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: ordinális. Min.: 0. Max.: 2.
- *Analízis:* egész részekre bontása. A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: ordinális. Min.: 0. Max.: 2.
- *Gondolkodás:* analízis és szintézis változók összege. A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: ordinális. Min.: 0. Max.: 4.
- *Munkamemória.* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: ordinális. Min.: 0. Max.: 2.
- *Megfigyelés* (ami feltételezi a figyelem és az érzékelés/észlelés együttműködését). A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: ordinális. Min.: 0. Max.: 2.
- *Összteljesítmény:* a szintézis, az analízis, a munkamemória és a figyelem összpontszáma. A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: ordinális. Min.: 0. Max.: 8.

A S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt a nem verbális, auditív percepció, figyelem, emlékezet és gondolkodás megismerését célzó egyénileg és csoportosan is felvehető, eszközigényét tekintve papír-ceruza szintű, a zeneművészeti foglalkozásokba integrálható gyors eljárás. A teszt pedagógus kompetenciakörben történő felhasználásra jött létre annak érdekében, hogy a tanítók gyorsan tájékozódhassanak a kisiskolások kognitív jellemzőiről a differenciált nevelés-oktatás biztosítása, illetve szükség esetén további szakorvosi, szakszolgálati vizsgálatok igénylése érdekében. E teszt nem pótolja, nem helyettesíti a klinikai igényű intelligenciavizsgálatokat, s nem nyújt információt a tanulók intelligenciahányadosáról sem. De egy jelzőrendszer első, iskolai, pedagógus kompetenciakörbe tartozó állomásaként szolgálhatja a kognitív képességek szerinti differenciált fejlesztés megvalósulását.

A teszt lényeges jellemzője a gyorsaság: egyetlen tanóra alatt megvalósulhat a tesztfelvétel és a kiértékelés is akár egy teljes osztály esetében is. A feladatok háttérében feltételezett képességhierarchia alapján a kognitív képességek a következő módon épülnek egymásra:

1. A gondolkodást igénylő feladatokban valójában szerepet játszik a memória, a figyelem és az érzékelés is. Ennél fogva: ha egy gondolkodást igénylő feladat megoldása sikeres, akkor az csak úgy lehetséges, ha a szükséges emlékezeti, figyelmi és érzékelési funkciók is megfelelően működnek.

2. Az emlékezést igénylő feladatokban valójában szerepet játszik a figyelem és az érzékelés is. Vagyis: ha egy emlékezést igénylő feladat sikeres, akkor az csak úgy lehetséges, hogy a szükséges figyelmi és érzékelési funkciók is megfelelő módon működnek.

3. A figyelmet igénylő feladatokban valójában szerepet játszik az érzékelés is. Következmény: ha egy figyelmet igénylő feladat végrehajtása sikeres, akkor a szükséges érzékelés is megfelelő. Ha a figyelmet igénylő feladat megoldása sikertelen, akkor annak háttérében érzékszervi probléma is lehet (annak kizárása esetén azonban marad a figyelmi probléma megállapítása).

Mindezek alapján a teszt gyorsaságát (a máskülönben is gyors feladatok mellett) az 1. ábrán látható vizsgálathierarchia biztosíthatja.

A tesztfelvétel folyamata

A tesztfelvétel folyamatának javasolt menete (a vizsgálat előkészítésének, adatfelvételének és befejezésének lépései):

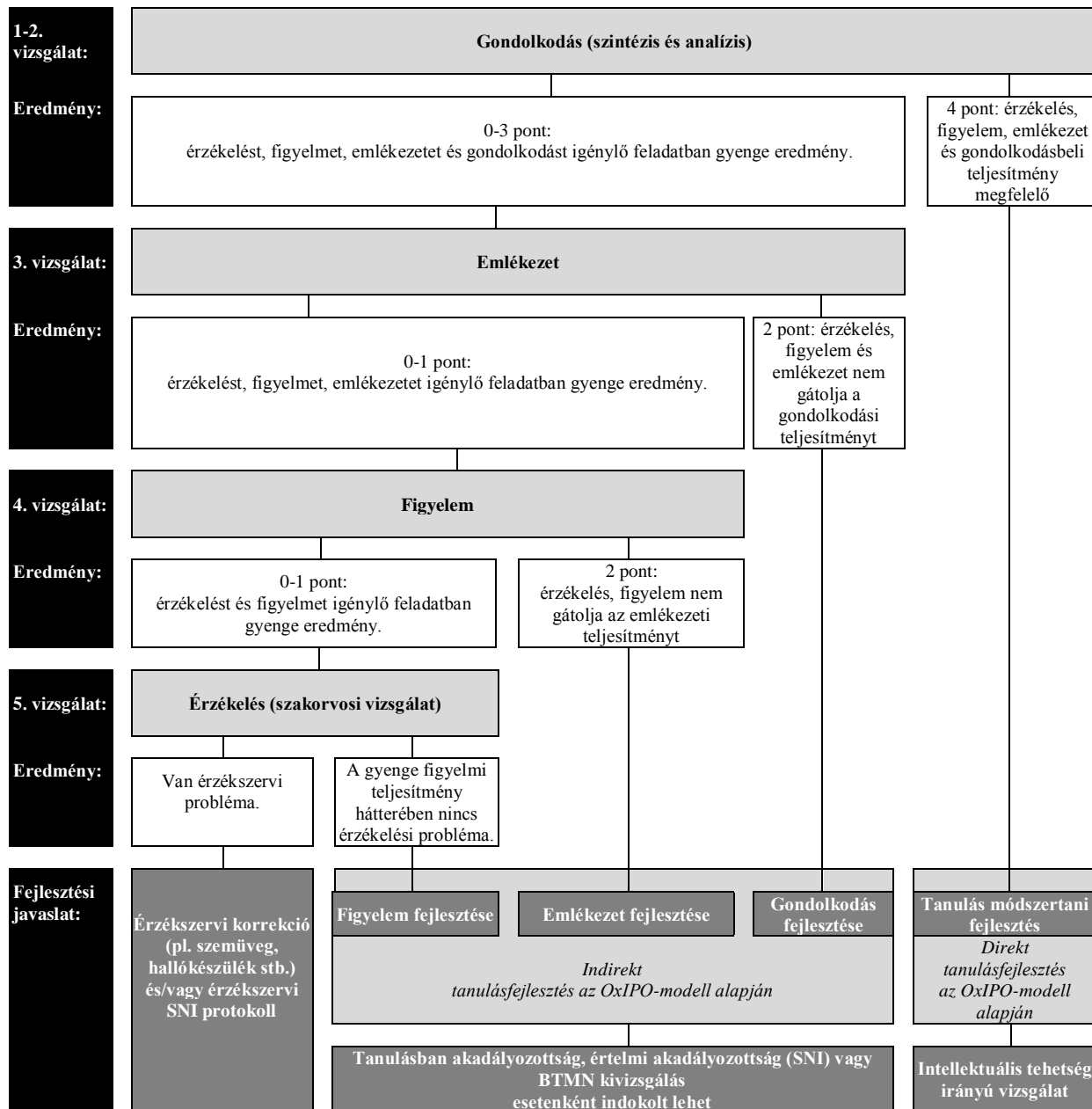
I. A vizsgálat előkészítésének lépései:

Legalább egy héttel a vizsgálat előtt:	1. Szülők, törvényes gondviselők tájékoztatása a vizsgálat céljáról2. Szülők, törvényes gondviselők írásbeli hozzájárulásának gyűjtése, melyben engedélyezik gyermekük vizsgálatát3. A beérkezett szülői hozzájárulási nyilatkozatok függvényében megtörténhet a válaszlapok sokszorosítása, kódszámokkal történő ellátása, a vizsgálat helyszínének kijelölése, szükség esetén az adatfelvételt megvalósítók betanítása, vizsgálati személyek névsorának összeállítása.
10 perccel a vizsgálat előtt:	1. Helyszín szellőztetése.2. Szükség esetén helyszín bútorainak átrendezése (minél kevesebbet zavarják egymást a vizsgálati személyek).3. Névsor és a válaszlapok előkészítése.4. Hangszer vagy hanglejátszó eszköz és hanganyag előkészítése.

II. A vizsgálat lépései:

Ültetés:	Vizsgálati személyek leültetése a számukra kijelölt helyre, s a feladatlapok átadása számukra.

1. ábra: a S.M.ART kognitív teszt vizsgálati sorrendje, az altesztek lehetséges eredményei, és az eredmény alapján megfogalmazható általános fejlesztési javaslat (forrás: a Szerzők)

Kapcsolat-felvétel, ráhangolás:

Vizsgálati személyek üdvözlése, bevonása a vizsgálatba. Javasolt instrukció (csoportos adatfelvételi helyzetet feltételezve; egyéni adatfelvételnél lehet ugyanez az instrukció csak egyes számban megfogalmazva):

„Szervusztok, gyerekek! Szeretnék bevonni benneteket egy feladatba! Van köztetek olyan, aki szeret zenét hallgatni, dalolni? Nyújtsa fel a kezét, aki szeret zenét hallgatni!”

A legtöbb gyerek ilyenkor jelentkezni szokott. Az instrukció folytatása:

„Képzeljétek el, hogy Meseország királya nagy bajban van! Segítenünk kell neki! Képzeljétek: huncut kis manók eltüntettek néhány hangot Meseország zenéiből... A varázsszenékből is, amik megvédik Meseországot hótól, fagytól, vadállatoktól... Jó hallású, zenét szerető segítőkre van szükség, akik segíteni tudnak az öreg királynak. Gyerekek, segítsünk neki, rendben?! Nyújtsa fel a kezét, aki segít!”

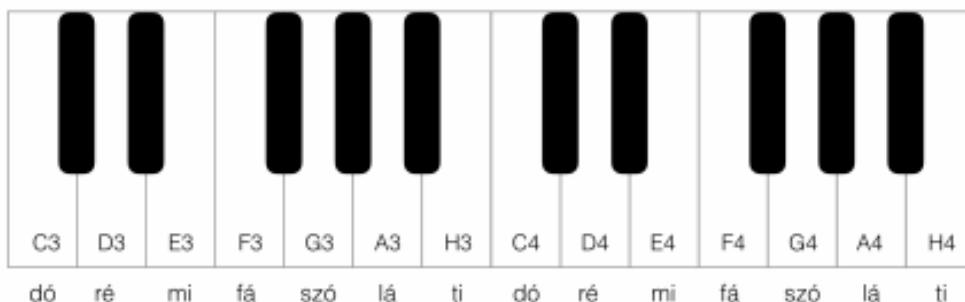
A gyerekek ilyenkor jelentkezni szoktak. Ha nem jelentkeznek, akkor sajnós utasításként kell kiadni a feladatot.

Magas és mély hangok bemutatása:

„Gyerekek! Mutatok egy hangot, amit »magas« hangnak fogunk nevezni a továbbiakban. Hallgassátok, jegyezzétek meg! Mutatom.”

Mutassuk meg a vizsgálatban magas hangnak tekintett (például: szó) hangot háromszor egymás után! Ellenőrizzük, hogy a hangszertől vagy hangfáltól legtávolabb álló tanulók számára is jól hallhatók-e a hangok!

Segítségképpen egy (zongora, pianó, szintetizátor) klaviatúra részlet, illetve egy xilofon képe a billentyűkhöz, ütőlapokhoz tartozó hangokkal:

„Most mutatok egy hangot, amit »mély« hangnak fogunk nevezni a továbbiakban. Hallgassátok, jegyezzétek meg! Mutatom.”

Mutassuk meg a vizsgálatban mély hangnak tekintett (például: dó) hangot háromszor egymás után! Ellenőrizzük, hogy a hangszertől vagy hangfáltól

**A válaszadás
gyakorlása:**

legtávolabb álló tanulók számára is jól hallhatók-e a hangok!

„Gyerekek! Vegyetek elő egy ceruzát, a radírt pedig tegyétek el, nem lesz rá szükség! Gyerekek, tanuljunk meg magas és mély hangokat jelölni a válaszlapon! A válaszlapon van egy hosszú rácsszerű ábra: az ilyen rácsszerű ábrát hívjuk a továbbiakban táblázatnak. Nézzétek, a táblázatnak van egy felső sora: ha ide rajzolunk X-t, akkor az magas hangot fog jelölni. A táblázat alsó sorába rajzolt X mély hangot fog jelölni. Látjátok egy magas és egy mély hang már be is van jelölve. Most hangokat mutatok és rajzoljunk X-eket felülre, ha magas hangot hallunk, és rajzoljunk X-et alulra, ha mély hangot hallunk! Két szabályt tartsunk be: 1) Vagy csak az alsó, vagy csak a felső sorba rajzolhatunk X-t, két X nem lehet egymáson!; 2) Nem kell kihagyni üres négyzeteket két X között. Gyakoroljunk együtt, mutatom a táblán is, hogy mit kell beírni a táblázatba! Figyeljétek!”

Mutassuk be a következő hangokat egyenként, kérdezzük meg a gyerekeket, hogy magas vagy mély hangot hallottak-e, s hogy a felső vagy az alsó sorban kell-e írni a hangot! Rajzoljuk fel az alábbi 8x2 cellás táblázatot és a gyerekekkel együtt töltsük azt ki a bemutatott hangok alapján (felső sor: magas hang, alsó sor: mélyhang):

magas hangok (pl.: szó) sora:

x		x	x			x	
---	--	---	---	--	--	---	--

mély hangok (pl.: dó) sora:

	x			x	x		x
--	---	--	--	---	---	--	---

Minden hangnál kérdezzük meg a gyerekeket, hogy magas vagy mély hangot hallanak-e, s mondják meg, hogy alulra vagy felülre kell-e rajzolni a hangokat! Fontos: „dó” szó kimondása helyett a dó hangot mutassuk be, lehetőleg hangszer segítségével, vagy felvételtől! Ugyanez az elv érvényesüljön minden hang esetében!

**Szintézis
vizsgálat:**

*A szintézis
vizsgálat
válaszadásár
a szolgáló
hely
azonosítása a
feladatlapon:*

„Gyerekek! Tanuljunk meg tájékozódni a feladatlapon! Tegye mindenki az ujját a feladatlapon látható napocskára! A napocskánál található táblázatba kell majd először jelölni a magas és a mély hangokat! Hadd látom az ujjakat! Mindenki megtalálta a napocskát?”

A vizsgálatvezető járjon végig a termen, s igazítsa a gyerekek ujját a napocskára, ha szükséges!

*A szintézis
példafeladat
bemutatása:*

„Ügyesek vagytok! Figyeljétek! Mutatok három hangot. Az első és a második hangból ki lehet találni a harmadik hangpárt. Ha kitaláltátok, hogy az első és a második hang alapján hogyan lehet kitalálni a harmadikat, akkor ne mondjátok ki a megoldást! Ne áruljátok el a megfejtést! De jegyezzétek meg azt!”

Mutassuk be háromszor a szintézis példafeladatot! Az 1. és a 2. hang között 3 másodperc szünetet tartsunk! A 2. hang és a 3. hang(pár) között is tartsunk 3 másodperc szünetet! Két példafeladat-bemutatás között pedig tartsunk 10

*A szintézis
tesztfeladat
elvégzése:*

másodperc szünetet!

„Most mutatni fogok két hangot, találjátok ki, hogy mi lehet a harmadik hangsor, ha az előző példában levő szabályt alkalmazzuk! Ne áruljátok el, ha tudjátok a szabályt vagy a hangsort! Nem is szabad berajzolni még a megoldásokat a táblázatba! De jegyezzétek meg, mi lehet a megoldás! Csak akkor szabad berajzolni a megoldást a táblázatba, ha arra engedélyt kaptok.”

A tesztfeladatot háromszor bemutatjuk (az 1. és a 2. hang között tartunk 3 másodperc szünetet! Két tesztfeladat bemutatás között tartunk 10 másodperc szünetet!), majd 10 másodperc múlva így folytatjuk az instrukciót:

„Rajta! A napocska táblázatába rajzoljátok le, hogy szerintetek mi lehet a harmadik hangpár! A magas hangot felül, az alacsony hangot alul kell X-szel jelezni a táblázatban! Rajta!”

A válaszadásra 30 másodpercet biztosítunk. Ellenőrizzük, hogy a megfelelő táblázatba adják-e válaszaikat a gyerekek!

**Analízis
vizsgálat:**

*Az analízis
vizsgálat
válaszadásár
a szolgáló
hely
azonosítása a
feladatlapon:*

„Nagy segítséget jelentettek Meseország királyának! Nagyon ügyesek vagytok! Most újabb hangrejtvényben kell segítenetek! A következő válaszokat a feladatlapon vízcseppel jelölt négyzetbe kell rajzolnotok. Tegyétek a vízcseppre az ujjatokat! Lássuk, mindenki megtalálta vajon a vízcseppet?”

A vizsgálatvezető járjon végig a termen, s igazítsa a gyerekek ujját a vízcseppre, ha szükséges!

*Az analízis
példafeladat
bemutatása:*

„Ügyesek vagytok! Figyeljete! Mutatok három hangot, hangpárt. Az első és a második hangpárból, hangból ki lehet találni a harmadik hangot. Ha kitaláltátok, hogy az első és a második hangpár vagy hang alapján hogyan lehet kitalálni a harmadikat, akkor ne mondjátok ki a megoldást! Ne áruljátok el a megfejtést! De jegyezzétek meg azt!”

Mutassuk be háromszor az analízis példafeladatot! Az elsőnek bemutatott hangpár és az azt követően bemutatott hang között tartunk 3 másodperc szünetet! A 2. hang és a 3. hang között is tartunk 3 másodperc szünetet! Két példafeladat-bemutatás között pedig tartunk 10 másodperc szünetet!

*Az analízis
tesztfeladat
elvégzése:*

„Most mutatni fogok egy hangpárt és egy hangot. Találjátok ki, hogy magas vagy mély hang lehet-e a harmadik hang, ha az előző példában levő szabályt alkalmazzuk! Ne áruljátok el, ha tudjátok a szabályt vagy a megoldást! Nem is szabad berajzolni még a táblázatba a válaszokat! De jegyezzétek meg, milyen lehet a harmadik hang! Csak akkor szabad a megoldást berajzolni a táblázatba, ha arra engedélyt kaptok.”

A tesztfeladatot háromszor bemutatjuk (az elsőnek bemutatott hangpár és az azt követően bemutatott hang között tartunk 3 másodperc szünetet; két tesztfeladat-bemutatás között pedig tartunk 10 másodperc szünetet!), majd 10 másodperc múlva így folytatjuk az instrukciót:

„Rajta! A vízcseppnél lévő táblázatba rajzoljátok le, hogy szerintetek milyen lehet a harmadik hang! A magas hangot felül, az alacsony hangot alul kell X-szel jelezni a táblázatban! Rajta!”

A válaszadásra 30 másodpercet biztosítunk. Ellenőrizzük, hogy a megfelelő táblázatba adják-e válaszaikat a gyerekek!

Munka- memória vizsgálat:

*A munka-
memória
vizsgálat
válaszadásár
a szolgáltató
hely
azonosítása a
feladatlapon:*

„Nagyon sokat segítettetek Meseország öreg királyának! Igazi hősök vagytok! A következő feladatban négy (magas vagy mély) hangból álló hangsort kell megjegyeznetek! A választ a feladatlapon virággal jelzett táblázatba kell rajzolni. Tegyétek a virágra az ujjatokat! Lássam, ki találta meg a virágot?!”

A vizsgálatvezető járjon végig a termen, s igazítsa a gyerekek ujját a válaszlapon található virágra, ha szükséges!

*A munka-
memória
tesztfeladat
elvégzése:*

„Meseország megmentői, figyeljétek! Most egy magas és mély hangból álló hangsort fogok nektek mutatni. Háromszor fogom egymás után bemutatni ezt a hangsort. Jól jegyezzétek meg! Magatokban akár dúdolhatjátok is azt. Ha azt mondom, hogy »Rajta!«, akkor rajzoljátok le emlékezetből a hangsort a válaszlapon virággal jelzett táblázatba!”

A tesztfeladatot háromszor bemutatjuk (két tesztfeladat-bemutatás között mindig tartunk 10 másodperc szünetet!), majd 10 másodperc múlva így folytatjuk az instrukciót:

„A virágnál lévő táblázatba rajzoljátok le emlékezetből a hangsort! A magas hangot felül, az alacsony hangot alul kell X-szel jelezni a táblázatban! Rajta!”

A válaszadásra 30 másodpercet biztosítunk. Ellenőrizzük, hogy a megfelelő táblázatba adják-e válaszaikat a gyerekek!

Megfigyelés vizsgálata:	
<i>A megfigyelés vizsgálat válaszadásár a szolgáló hely azonosítása a feladatlapon:</i>	„Meseország hősei! Az utolsó zenei feladat választát a szemüveggel jelzett táblázatba kell majd jelölnötök. Tegyétek a feladatlapon lévő szemüvegre az ujjatokat! Lássam, ki találta meg a szemüveget?!”
	A vizsgálatvezető járjon végig a termen, s igazítsa a gyerekek ujját a válaszlapon található szemüveg szimbólumra, ha szükséges!
<i>A megfigyelés tesztfeladat elvégzése:</i>	„Gyerekek, figyeljétek! Most többször egymásután fogok nektek mutatni egy összesen négy hangból hangsort. Először hallgassuk meg közösen a hangsort, azután a feladatlapon szemüveggel jelölt táblázatában jelöljétek, hogyan jönnek egymás után hangsor magas és mély hangjai! Most mutatom a hangsort, s az első meghallgatás után kezdhettek is a táblázatba rajzolni az X-eket. A magas hangokat a felső sorban, a mély hangokat az alsó sorban jelöljétek!”
	A tesztfeladatot tízszer bemutatjuk (két tesztfeladat-bemutató között mindig tartunk 10 másodperc szünetet!). Ellenőrizzük, hogy a megfelelő táblázatba adják-e válaszaikat a gyerekek!

III. A vizsgálat lezárásának lépései:

A vizsgálat végén:	<ol style="list-style-type: none">1. A vizsgálati személyek megdicsérese, s a vizsgálat végének bejelentése: „Gyerekek, nagyon megdicsérlek benneteket! Meseország igazi hősei vagytok! Vége van a zenei feladatsornak.”2. A feladatlapon összegyűjtése (ha nem kerül sor további vizsgálatokra)!3. Levezető beszélgetés, ha van rá idő.
A vizsgálat értékelése:	<ol style="list-style-type: none">1. A megoldókulcs alapján a megoldások pontozása (az elért pontszámot a válasz mellé vagy adatbázisban rögzíthetjük).2. A gondolkodás (G) és az összpontszám (Ö) összesítése (az elért pontszámot a lap margójára vagy adatbázisban rögzíthetjük).3. A pontszámok alapján szöveges értékelés, összefoglaló megfogalmazása (szóban vagy írásban) a szülők/gondviselők, pedagógusok számára.4. A szülők/gondviselők és a vizsgálatba, illetve a fejlesztésbe bevonni kívánt pedagógusok tájékoztatása az eredményekről (szóban vagy írásban).5. Egyéni fejlesztési tervek kidolgozása, megvalósítása.

A S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt feladatainak összefoglalása, pontozása

A S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt auditív ingerekkel és (a csoportos adatfelvétel biztosítása érdekében, egyben az auditív-logikai-finom-motoros integráció megismerése céljából) rajzos válaszadással jellemezhető, a szintézis, az analízis, a munkamemóriabeli és a megfigyelésre vonatkozó feladatokat tartalmaz. Az alábbiakban ezek bemutatására kerül sor az OxIPO-modell aspektusából.

Az OxIPO-modell alapján a vizsgálatban nyújtott teljesítményt a vizsgálat szervezése (Organizáció), a vizsgálati személyt érő ingerek (Inputok), az ingerek feldolgozása (Process) és a vizsgálati személy válasza (Output) határozza meg. Ez azt is jelenti, hogy egy esetleges gyengébb tesztbeli teljesítmény akár a vizsgálati személytől független szervezési problémákkal (például: rosszul megvilágított és/vagy figyelemelterelő zajokkal terhelt vizsgálati helyiség, rossz minőségben sokszorosított feladatlap stb.) is magyarázható. A tesztbeli összteljesítmény összegző értékelésekor tehát körültekintően kell mérlegelni, hogy valóban megfelelők voltak-e a vizsgálati személy számára biztosított feltételek. A legkisebb kétség esetében is célszerű a vizsgálat megismétlése rendezett körülmények között.

1. Szintézis feladat

Szintézis: képesség arra, hogy részekből, elemekből egészet alkossunk.

A szintézis jelentősége az iskolai tanulás során: például önmagukban elvont, jelentés nélküli auditív ingerek (hangok) szintézise teszi lehetővé a beszélt szöveg megértését, a hangok szavakként történő észlelését. A beszédhangoknál a zenei hangok még absztraktabb ingerek, amelyekkel a gyermekeknek még ritkábban van dolguk, így az ezek közötti logikai összefüggés megtalálása, a hangok szintézise, s a szintézist alkotó szabály analógiájára történő szabályalkalmazás még nagyobb kihívást jelent az intellektus számára. Első évfolyamos tanulók körében nem is feltétlenül várható, hogy minden gyermek meg tudjon felelni egy ilyen absztrakt kihívásnak, ám, ha mégis sikeresen teljesítik az ilyen feladatokat, az mindenképpen jelzi, hogy absztrakt ingerekkel is képesek kognitív műveleteket végezni.

A szintézis vizsgálatának feladata: a szintézist célzó feladatok esetében részinformációkat (például hangrészleteket) adunk, amiket valamilyen szabály szerint össze kell illeszteni. A szintézis szabályát egy példafeladat révén mutatjuk be, de nem magyarázzuk el azt a vizsgálati személynek. A vizsgálati személynek az a feladata, hogy megértse a részek összeillesztésének szabályát, s a példa alapján megoldja a tesztfeladatot (az egyes hangokból rekonstruálja az eredeti, teljes hangsort). Amennyiben a munkamemória vizsgálata is cél, akkor az ingerek bemutatása és a válaszadás között 10 másodperc késleltetési időt alkalmazunk (ami alatt már nem hallhatók a hangrészletek). A válaszadásra 30 másodperc áll rendelkezésre.

A feladat helyes megoldása egyrészt feltételezi a figyelem és az érzékszervek használatát is, másrészt (amennyiben írásban kérjük a választ) feltételezi azt is, hogy az auditív ingerekkel végzett kognitív műveletek eredményét írásban (például X-ek jelölésével) tudja visszaadni a vizsgálati személy.

Egyéni teszthelyzetben lehetőség van arra is, hogy vizsgálati személy énekhanggal vagy hangszer megszólaltatásával válaszoljon – ezek azonban már más kognitív teljesítménynek számítanak, mint az írásos válaszadást igénylő feladat.

A feladat az OxIPO-modell aspektusából:

Információfeldolgozás a vizsgálati személy szempontjából		Organizáció: a vizsgálatvezető feladatai												
Input:	<p>- <i>Instrukció</i></p> <p>- <i>Példafeladat:</i></p> <p style="text-align: center;">1. 2. 3.</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td> <td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td> <td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td> <td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;">dó</td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;">dó</td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;">dó</td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;">dó</td> </tr> </table> <p>- <i> Tesztfeladat:</i></p> <p style="text-align: center;">1. 2.</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td> <td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; text-align: center;">szó</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;">dó</td> <td style="border: 1px solid black; height: 30px;"></td> </tr> </table>					dó	dó	dó	dó		szó	dó		<ul style="list-style-type: none"> • helyszín, • eszközök, • személyek, • inputok biztosítása
dó	dó	dó	dó											
	szó													
dó														
Process:	<p>Ideális esetben „Az 1. hang és a 2. hang egymás utáni »összeadása« adja meg a hangpárt” szabály felismerése a példafeladatban, majd a szabályon alapuló analógia alkalmazása a tesztfeladatban.</p> <p>Megjegyzés: a feladat az érzékelés, a figyelem és a munkamemória működését is feltételezi.</p>	<p>Nyugodt munkavégzés biztosítása.</p>												
Output:	<p>A vizsgálati személy által kitöltött táblázat.</p> <p>Pontozás:*</p> <p>2 pont: helyes válasz</p> <p>1 pont: helytelen válasz a helyes válaszra utaló motívumokkal</p> <p>0 pont: helytelen válasz, utalás sincs a helyes válaszra</p>	<p>A megoldás ellenőrzése, pontozása.</p> <p>Helyes válasz (dó-szó, vagy: mély-magas, jelölve):</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;">x</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;">x</td> <td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td> </tr> </table>		x	x									
	x													
x														

*A válaszlapon a ✖ ☞ ➔ szimbólumok „pontértéke” balról jobbra: 0, 1 és 2

A szintézis tesztfeladat mellett az alábbi kiegészítő (például: ellenőrző) feladatok is megtalálhatók a tesztben:

n Kiegészítő feladat:	Megoldás:	n Kiegészítő feladat:	Megoldás:
------------------------------	------------------	------------------------------	------------------

<p>1.</p> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">szó</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">dó</td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td></tr> </table>	szó			dó	X			X	<p>6.</p> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">lá</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">lá</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table>	lá				lá				X	X						
szó																									
	dó																								
X																									
	X																								
lá																									
lá																									
X	X																								
<p>2.</p> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">szó</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">szó</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table>	szó				szó				X	X			<p>7.</p> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">mi</td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">lá</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table>			mi		lá					X	X	
szó																									
szó																									
X	X																								
mi																									
lá																									
	X																								
X																									
<p>3.</p> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">mi</td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">mi</td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td></tr> </table>			mi				mi				X	X	<p>8.</p> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">lá</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">mi</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td></tr> </table>	lá					mi			X			X
mi																									
mi																									
X	X																								
lá																									
	mi																								
X																									
	X																								
<p>4.</p> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">mi</td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">szó</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table>			mi		szó					X	X		<p>9.</p> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">dó</td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">mi</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table>			dó		mi					X	X	
mi																									
szó																									
	X																								
X																									
dó																									
mi																									
	X																								
X																									
<p>5.</p> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">szó</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">mi</td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">mi</td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td></tr> </table>	szó			mi			mi		X			X	<p>10.</p> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">mi</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">dó</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black;"></td><td style="border: 1px solid black;"></td></tr> </table> <table style="display: inline-table; border-collapse: collapse; margin-left: 20px;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px;"></td><td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">X</td></tr> </table>	mi					dó			X			X
szó																									
	mi																								
mi																									
X																									
	X																								
mi																									
	dó																								
X																									
	X																								

2. Analízis feladat

Analízis: képesség arra, hogy egy egésznek tekintett ingert részekre, elemekre bontsunk.

Az analízis jelentősége az iskolai tanulás során: a kimondott szó (mint auditív verbális inger) hangokra bontása tesz például lehetővé, hogy a hangokhoz rendelt betűket (vagy számnevek esetében az arab számokat) leírjuk. A beszédhangoknál az auditív, de nem verbális zenei hangok még absztraktabb ingerek. Ezekkel a gyermekeknek még ritkábban van dolguk, ezért a köztük lévő összefüggés megtalálása, a hangsorok analízise, valamint az analízist alkotó szabály analógiájára történő szabályalkalmazás még nagyobb kihívást jelent az intellektus számára, mint ami a verbális ingerek (például: szavak) esetében tapasztalható. Első évfolyamos tanulók körében nem is feltétlenül várható, hogy minden gyermek meg tudja felelni egy ilyen absztrakt kihívásnak, ám, ha mégis sikeresen teljesítik az ilyen feladatokat, az mindenképpen jelzi, hogy absztrakt ingerekkel is képesek kognitív műveleteket végezni.

Az analízis vizsgálatának feladata: az analízist célzó feladatok esetében egésznek tekintett információt (például: hangpárt) adunk, amiket valamilyen szabály szerint részekre kell bontani. Az analízis szabályát egy példafeladat révén mutatjuk be, de nem magyarázzuk el azt a vizsgálati személynek. A vizsgálati személynek az a feladata, hogy megértse a részekre bontás szabályát, s a példa alapján megoldja a tesztfeladatot. Amennyiben a munkamemória vizsgálata is cél, akkor az ingerek bemutatása és a válaszadás közé 10 másodperc késleltetési

időt iktatunk (ami alatt már nem hallhatók az ingerek). A válaszadásra 30 másodperc áll rendelkezésre.

A feladat helyes megoldása egyrészt feltételezi a figyelem és az érzékszervek használatát is, másrészt (amennyiben írásban kérjük a választ) feltételezi azt is, hogy az auditív ingerekkel végzett kognitív műveletek eredményét írásban (például X-ek jelölésével) tudja visszaadni a vizsgálati személy.

Egyéni teszthelyzetben lehetőség van arra is, hogy vizsgálati személy énekhanggal vagy hangszer megszólaltatásával válaszoljon – ezek azonban már más kognitív teljesítménynek számítanak, mint az írásos válaszadást igénylő feladat.

A feladat az OxIPO-modell aspektusából:

Információfeldolgozás a vizsgálati személy szempontjából		Organizáció: a vizsgálatvezető feladatai														
Input:	<p>- <i>Instrukció</i></p> <p>- <i>Példafeladat:</i></p> <p style="text-align: center;">1. 2. 3.</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> </td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">dó</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">dó</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">dó</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">dó</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">- <i>Tesztfeladat:</i></p> <p style="text-align: center;">1. 2.</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">szó</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">szó</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">dó</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> </td> </tr> </table>					dó	dó	dó	dó	szó		szó		dó		<ul style="list-style-type: none"> • helyszín, • eszközök, • személyek, • inputok biztosítása
dó	dó	dó	dó													
szó		szó														
	dó															
Process:	<p>Ideális esetben „a hangpár első hangjának »elvétele«, »bemutatása« után marad a hangpár második hangja” szabály felismerése, majd a szabályon alapuló analógia alkalmazása a tesztfeladatban.</p> <p>Megjegyzés: a feladat az érzékelés, a figyelem és a munkamemória működését is feltételezi.</p>	<p>Nyugodt munkavégzés biztosítása.</p>														
Output:	<p>A vizsgálati személy által kitöltött táblázat.</p> <p>Pontozás:*</p> <p>2 pont: helyes válasz</p> <p>1 pont: helytelen válasz a helyes válaszra utaló motívumokkal</p> <p>0 pont: helytelen válasz, utalás sincs a helyes válaszra</p>	<p>A megoldás ellenőrzése, pontozása.</p> <p>Helyes válasz (dó, vagy: mély, jelölve):</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> </td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">X</td> </tr> </table>		X												
X																

*A válaszlapon a ➤ szimbólumok „pontértéke” balról jobbra: 0, 1 és 2

Az analízis tesztfeladat mellett az alábbi kiegészítő (például: ellenőrző) feladatokat is megtalálhatjuk a tesztben:

n	Kiegészítő feladat:	Megoldás:	n	Kiegészítő feladat:	Megoldás:																
1.	<table border="1"><tr><td></td><td>szó</td><td></td></tr><tr><td>dó</td><td></td><td>dó</td></tr></table>		szó		dó		dó	<table border="1"><tr><td>X</td></tr><tr><td></td></tr></table>	X		6.	<table border="1"><tr><td>lá</td><td>lá</td><td>lá</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>	lá	lá	lá				<table border="1"><tr><td>X</td></tr><tr><td></td></tr></table>	X	
	szó																				
dó		dó																			
X																					
lá	lá	lá																			
X																					
2.	<table border="1"><tr><td>szó</td><td>szó</td><td>X</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>	szó	szó	X				<table border="1"><tr><td>X</td></tr><tr><td></td></tr></table>	X		7.	<table border="1"><tr><td></td><td>lá</td><td></td></tr><tr><td>mi</td><td></td><td>mi</td></tr></table>		lá		mi		mi	<table border="1"><tr><td>X</td></tr><tr><td></td></tr></table>	X	
szó	szó	X																			
X																					
	lá																				
mi		mi																			
X																					
3.	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>mi</td><td>mi</td><td>mi</td></tr></table>				mi	mi	mi	<table border="1"><tr><td></td></tr><tr><td>X</td></tr></table>		X	8.	<table border="1"><tr><td>lá</td><td></td><td>lá</td></tr><tr><td></td><td>mi</td><td></td></tr></table>	lá		lá		mi		<table border="1"><tr><td></td></tr><tr><td>X</td></tr></table>		X
mi	mi	mi																			
X																					
lá		lá																			
	mi																				
X																					
4.	<table border="1"><tr><td></td><td>szó</td><td></td></tr><tr><td>mi</td><td></td><td>mi</td></tr></table>		szó		mi		mi	<table border="1"><tr><td>X</td></tr><tr><td></td></tr></table>	X		9.	<table border="1"><tr><td></td><td>mi</td><td></td></tr><tr><td>dó</td><td></td><td>dó</td></tr></table>		mi		dó		dó	<table border="1"><tr><td>X</td></tr><tr><td></td></tr></table>	X	
	szó																				
mi		mi																			
X																					
	mi																				
dó		dó																			
X																					
5.	<table border="1"><tr><td>szó</td><td></td><td>szó</td></tr><tr><td></td><td>mi</td><td></td></tr></table>	szó		szó		mi		<table border="1"><tr><td></td></tr><tr><td>X</td></tr></table>		X	10.	<table border="1"><tr><td>mi</td><td></td><td>mi</td></tr><tr><td></td><td>dó</td><td></td></tr></table>	mi		mi		dó		<table border="1"><tr><td></td></tr><tr><td>X</td></tr></table>		X
szó		szó																			
	mi																				
X																					
mi		mi																			
	dó																				
X																					

3. Emlékezetvizsgálat

A vizsgálat által célzott kognitív képességspektrum: emlékezet (ami azonban feltételezi a vizsgálati személy érzékelési és figyelmi teljesítményét is!). A vizsgálat fókuszában a rövid távú emlékezet, illetve a munkamemória áll.

Munkamemória: képesség arra, hogy kognitív műveletek végzésének idejére emlékeket bevessünk, tároljunk, előhívjunk (használjunk).

A munkamemória jelentősége az iskolai tanulás során: a betűnkénti olvasás, a szótagoló olvasás vagy a szóképekkel történő olvasás során is lényeges a szavak, mondatok megértése szempontjából, hogy a már elolvasott betűket, szótagokat, szavakat, mondatokat legalább addig emlékezetben tartsuk, amíg a szó, mondat, szöveg(részlet) egészének felfogása, megértése megtörténik. Dallam tanulás esetében pedig zenei hangokat kell tudni felidézni.

A munkamemória vizsgálatának feladata: négy (mély, illetve magas) hangból álló hangsor (mint auditív inger) háromszori meghallgatása után, 10 másodperc késleltetést követően (ami közben már nem hallható a megjegyzendő hangsor) kell emlékezetből visszaidézni a hangsort. A válaszadásra 30 másodperc áll rendelkezésre.

A feladat helyes megoldása feltételezi a figyelem és az érzékszervek használatát is. Amennyiben írásban kérjük a választ (például a csoportos, gyors adatfelvétel érdekében), akkor az auditív ingerekkel végzett kognitív műveletek eredményének írásban (például X-ek

jelölésével) történő jelölése az intermodalitás miatt nehezítheti a feladat végrehajtását. Egyéni teszthelyzetben lehetőség van arra is, hogy vizsgálati személy énekhanggal vagy hangszer megszólaltatásával válaszoljon – ezek azonban már más kognitív teljesítménynek számítanak, mint az írásos válaszadást igénylő feladat.

A feladat az OxIPO-modell aspektusából:

Információfeldolgozás a vizsgálati személy szempontjából		Organizáció: a vizsgálatvezető feladatai								
Input:	- Instrukció - Tesztfeladat: 1. 2. 3. 4. <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td></td> <td>szó</td> <td>szó</td> <td></td> </tr> <tr> <td>dó</td> <td></td> <td></td> <td>dó</td> </tr> </table>		szó	szó		dó			dó	<ul style="list-style-type: none"> • helyszín, • eszközök, • személyek, • inputok biztosítása
	szó	szó								
dó			dó							
Process:	Ideális esetben a hangsor legalább rövid ideig tartó megjegyzése, s felidézése. Megjegyzés: a feladat az érzékelés és a figyelem működését is feltételezi.	Nyugodt munkavégzés biztosítása.								
Output:	A vizsgálati személy által kitöltött táblázat. Pontozás:* 2 pont: helyes válasz 1 pont: helytelen válasz a helyes válaszra utaló motívumokkal 0 pont: helytelen válasz, utalás sincs a helyes válaszra	A megoldás ellenőrzése, pontozása. Helyes válasz (dó, szó, szó, dó; vagy: mély, magas, magas, mély; jelölve): <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td></td> <td>X</td> <td>X</td> <td></td> </tr> <tr> <td>X</td> <td></td> <td></td> <td>X</td> </tr> </table>		X	X		X			X
	X	X								
X			X							

*A válaszlapon a ♯ ♪ → szimbólumok „pontértéke” balról jobbra: 0, 1 és 2

4. Érzékelést, észlelést feltételező figyelemvizsgálat

A vizsgálat által célzott kognitív képességspektrum: figyelem (ami azonban feltételezi a vizsgálati személy ép érzékelését is!). A vizsgálat fókuszában a figyelem áll.

Figyelem: ingerszelekcións képesség – akaratlagos figyelem esetén a környezeti ingerek egy szándékosan kiválasztott, körülírt halmazának előnybe részesítése egyéb ingerekkel szemben.

A figyelem jelentősége az iskolai tanulás során: figyelemre van szükség például a személyt érő ingersokaságból (mások beszédéből, környezeti zajokból) azoknak az auditív ingereknek (például: a tanító beszédének) a kiválasztása során, amelyekkel a tanulás során egyéb kognitív

műveleteket kell majd végezni. A pedagógus szavainak, dallaménekülésének ismétlésekor (hangképzés tanulásakor, szótanulásakor stb.) kifejezetten megfigyelésre van szükség, ami (emlékezeti teljesítménnyel is támogatva) lehetővé teszi az utánzást.

A *figyelem vizsgálatának feladata*: egy megadott minta (például: hangsor) utánzása, reprodukálása, miközben a minta folyamatosan rendelkezésre áll (például: hangfelvétel folyamatos lejátszása mellett kell a hallott hangokat reprodukálnia a vizsgálati személynek). A feladat sikeres végrehajtása ép érzékelést feltételez. Tekintettel arra, hogy a lemásolásra kijelölt inger folyamatosan rendelkezésre áll, annak megjegyzésére nincs olyan mértékben szükség, mint abban az esetben, ha meg kell jegyezni a hallott hangsort. Vagyis emlékezésre kevésbé van szükség a feladathoz (bár nem zárható ki teljesen, annak alkalmazása). Egy dallam megismétlése estén a feladat gondolkodási művelet nélkül is megoldható (de nem zárható ki annak alkalmazása).

Amennyiben azonban írásban kérjük a választ (például a csoportos, gyors adatfelvétel érdekében), akkor az auditív ingerekkel végzett kognitív műveletek eredményének írásban (például X-ek jelölésével) történő jelölése az intermodalitás miatt nehezítheti a feladat végrehajtását.

A feladat az OxIPO-modell aspektusából:

Információfeldolgozás a vizsgálati személy szempontjából		Organizáció: a vizsgálatvezető feladatai								
Input:	- <i>Instrukció</i> - <i>Tesztfeladat:</i> 1. 2. 3. 4. <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td></td> <td>szó</td> <td>szó</td> <td></td> </tr> <tr> <td>dó</td> <td></td> <td></td> <td>dó</td> </tr> </table>		szó	szó		dó			dó	<ul style="list-style-type: none"> • helyszín, • eszközök, • személyek, • inputok biztosítása
	szó	szó								
dó			dó							
Process:	Ideális esetben a hangsor megfigyelése. Megjegyzés: a feladat az érzékelés működését is feltételezi.	Nyugodt munkavégzés biztosítása.								
Output:	A vizsgálati személy által kitöltött táblázat. Pontozás:* 2 pont: helyes válasz 1 pont: helytelen válasz a helyes válaszra utaló motívumokkal 0 pont: helytelen válasz, utalás sincs a helyes válaszra *A válaszlapon a ✎ ↵ → szimbólumok „pontértéke” balról jobbra: 0, 1 és 2	A megoldás ellenőrzése, pontozása. Helyes válasz (dó, szó, szó, dó; vagy: mély, magas, magas, mély; jelölve): <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td></td> <td>X</td> <td>X</td> <td></td> </tr> <tr> <td>X</td> <td></td> <td></td> <td>X</td> </tr> </table>		X	X		X			X
	X	X								
X			X							

5. Érzékelés, észlelés szakorvosi vizsgálata

A vizsgálat által célzott kognitív képesség: auditív érzékelés.

Érzékelés: a bennünket érő ingerek alapján az érzékszervekben idegimpulzusok kialakulásának és központi idegrendszerhez (gerincvelő, agy) történő továbbítására épülő képesség.

Az érzékelés jelentősége az iskolai tanulás során: minden magasabb szintű kognitív tevékenység (így a figyelem, az emlékezés és a gondolkodás, a tanulás) alapja az érzékelés. Az érzékelés által felvett ingereket szűri a figyelem, „használja” a memória (az érzékelt ingeregyüttes a memóriából felidézett információk alapján kap jelentést), ami révén az észlelés is létrejöhet, az észlelt információkkal pedig a gondolkodás „dolgozik” tovább. Az érzékelés akadályozottsága esetén az adott érzékszervi modalitás ingereivel kapcsolatos figyelmi, emlékezeti és gondolkodásbeli műveletekre nincs vagy korlátozott a lehetőség.

Az érzékelés vizsgálata: szakorvosi feladat (beutalót a háziorvos vagy az iskolaorvos adhat). Az érzékelés vizsgálat nem része a S.M.ART kognitív tesztesetnek.

Az érzékelés és figyelem eredmények együttes értelmezésekor célszerű figyelembe venni, hogy, ha a figyelem vizsgálat során gyenge eredmény született, akkor annak négy oka lehet: a) dac: a vizsgálati személy nem működik együtt, szándékosan gyenge teljesítményt nyújt; b) figyelem probléma, ép érzékelés mellett; c) figyelem probléma és érzékelési probléma együttes jelentkezése; d) érzékelési probléma, ép figyelem mellett. Javaslat: szakorvosi vizsgálat keretében az érzékszervek, az érzékelési képesség épségének vizsgálata. Lehetséges eredmények:

1. Amennyiben a szakorvosi vizsgálat nem tár fel érzékelési, érzékszervi problémát, akkor az eredmények háttérében állhat: a) dac: a vizsgálati személy nem működik együtt, szándékosan gyenge teljesítményt nyújt; b) valóban figyelem problémáról van szó (ép érzékelés mellett).
2. Amennyiben a szakorvosi vizsgálat érzékelési, érzékszervi problémát tár fel, akkor a gyenge eredmények háttérében állhat: a) dac: a vizsgálati személy nem működik együtt, szándékosan gyenge teljesítményt nyújt; b) figyelem probléma és érzékelési probléma együttes jelentkezése. Javasolt további vizsgálat: a figyelem vizsgálatát más (ép) érzékszervi modalitáson keresztül célszerű ellenőrizni. Ha az alternatív ép érzékszervi modalitásban a figyelemmel még mindig baj van, akkor a figyelem problémája alátámasztást nyer. c) valójában nem a figyelemmel van probléma, hanem az érzékeléssel. Javasolt további vizsgálat: a figyelem vizsgálatát más (ép) érzékszervi modalitáson keresztül célszerű ellenőrizni. Ha az alternatív ép érzékszervi modalitásban a figyelemmel nincs baj van, akkor a gyenge teljesítmény háttérében az érzékszervi, érzékelési probléma valószínűsíthető, s a probléma súlyosságától függően, akár SNI protokoll indítása is szükséges lehet.

A S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt értékelése, értelmezése

A vizsgálati személy által adott válaszok pontozását követően kerülhet sor az eredmények szöveges értékelésére. Ennek egyik lehetséges módja az alábbi egyéni, illetve csoportos sablon pontozott, illetve üresen hagyott celláiban található szövegrészek kiegészítése.

Fontos: a teszteredmények védett adatok, azokba betekintési joga a szülőnek/gondviselőnek, a vizsgálat vezetőjének, illetve egyéb a szülőkkel/gondviselőkkel is egyeztetett szakértői körnek lehet.

S.M.ART Egyéni összefoglaló:
 MŰVÉSZETI MÉRŐESZKÖZ a S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt tapasztalatai

Vizsgálati személy (v.sz.):		V.sz. neme:	☐ nő	☐ ffi
V.sz. életkora:		V.sz. évfolyama/osztálya:		
V.sz.-t nevelő intézmény:				
Vizsgálatvezető:		Dátum:		

Adatbázis

Szintézis	Analízis	Munkamemória	Megfigyelés	Összesen
... pont	... pont	... pont	... pont	... pont

Szöveges értékelés és fejlesztési javaslatok

A S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt a szintézis, az analízis, a munkamemória, a megfigyelés és ezek összpontszáma alapján segíti a tanulók megismerését. A fent jelzett adatbázis alapján a következő tapasztalatok és fejlesztési javaslatok fogalmazhatók meg:

1. Szintézis: részekből egész összeállítása (például: hangokból hangpárok, hangsorok összeállítása) terén a zenei feladatok esetében az elért pontszám: ... pont (az elérhető maximális pontszám: 2 pont). Segítség az elért pontszám értelmezéséhez:

2 pont: a tanuló képes volt a szintézisre vonatkozó feladat megértésére, felfedezte a példafeladatban mutatott elvont szabályt, képes volt a szabályt emlékezetében tartani a következő feladatig, képes volt az új feladat esetében az említett szabályt felhasználni (megtalálni az analógiát a korábbi és az új feladat között) és sikeresen alkalmazni. **Fejlesztési javaslat:** tehetség-gondozó jelleggel javasolható az OxIPO képességfejlesztő program keretében bonyolultabb ingerek szintézisének gyakoroltatása.

1 pont: a tanuló nem adott helyes megoldást, de válaszából kitűnik, hogy valamit megsejtett a szintézis felismerésével, alkalmazásával kapcsolatban. **Fejlesztési javaslat:** szintézisre irányuló feladatok gyakoroltatása.

0 pont: a tanuló nem tudta megoldani a szintézisre vonatkozó feladatot. **Fejlesztési javaslat:** ellenőrizni szükséges, hogy e teljesítmény valóban gondolkodási probléma eredménye-e, vagy egyéb képességek (például: memória, figyelem, érzékelés/észlelés) problémájára vezethető-e vissza. Ha a gondolkodási probléma (is) valószínűsíthető, akkor erősen javasolt a tanuló OxIPO képességfejlesztő programba történő bevonása, különös tekintettel az auditív szintézis fejlesztésére.

2. Analízis: egész részekre bontása (például: hangsorok, hangpárok hangokra bontása, hogy a hangokhoz tartozó betűk, hangjegyek leírhatóvá váljanak stb.) esetében a zenei feladatok terén elért pontszám: ... pont (az elérhető maximális pontszám: 2 pont). Segítség az elért pontszám értelmezéséhez:

2 pont: a tanuló képes volt az analízisre vonatkozó feladat megértésére, felfedezte a példafeladatban mutatott elvont szabályt, képes volt a szabályt emlékezetében tartani a következő feladatig, képes volt az új feladat esetében az említett szabályt felhasználni (megtalálni az analógiát a korábbi és az új feladat között) és sikeresen alkalmazni. **Fejlesztési javaslat:** tehetség-gondozó jelleggel javasolható az OxIPO képességfejlesztő program keretében bonyolultabb ingerek analízisének gyakoroltatása.

1 pont: a tanuló nem adott helyes megoldást, de válaszából kitűnik, hogy valamit megsejtett az analízis felismerésével, alkalmazásával kapcsolatban. **Fejlesztési javaslat:** analízisre irányuló feladatok gyakoroltatása.

0 pont: a tanuló nem tudta megoldani az analízisre vonatkozó feladatot. **Fejlesztési javaslat:** ellenőrizni szükséges, hogy e teljesítmény valóban gondolkodási probléma eredménye-e,

vagy egyéb képességek (például: memória, figyelem, érzékelés/észlelés) problémájára vezethető-e vissza. Ha a gondolkodási probléma (is) valószínűsíthető, akkor erősen javasolt a tanuló OxIPO képességfejlesztő programba történő bevonása, különös tekintettel a vizuális szintézis fejlesztésére.

3. *Munkamemória:* ez teszi lehetővé például a már hallott hangok megtartását miközben azokhoz megtörténik a további hangok illesztése a teljes hanginger (például: dallam, kimondott szó) észlelése, megértése érdekében. A zenei feladatokra kapott pontszám e tekintetben: ... pont (az elérhető maximális pontszám: 2 pont). Segítség az elért pontszám értelmezéséhez:

2 pont: a tanuló képes volt a bemutatott ingert rövidtávon megjegyezni, tárolni, s előhívni. **Fejlesztési javaslat:** tehetséggondozó jelleggel javasolható az OxIPO képességfejlesztő program keretében bonyolultabb ingerekre történő emlékezés gyakoroltatása, illetve az OxIPO tanulás módszertani programban mnemotechnikák átadása.

1 pont: a tanuló nem adott ugyan helyes megoldást, de csak egy vonalat vétett el. **Fejlesztési javaslat:** memóriára irányuló feladatok gyakoroltatása.

0 pont: a tanuló nem tudta megoldani a munkamemóriára vonatkozó feladatot. **Fejlesztési javaslat:** ellenőrizni szükséges, hogy e teljesítmény valóban memóriabeli probléma-e, vagy egyéb képességek (például: figyelem, érzékelés/észlelés) problémájára vezethető-e vissza. Ha a memóriabeli probléma (is) valószínűsíthető, akkor erősen javasolt a tanuló OxIPO képességfejlesztő programba történő bevonása, különös tekintettel a vizuális memória fejlesztésére.

4. *Megfigyelés:* az információk szándékos szelektálása (ami például abban segít, hogy a diák a környezeti zajokból kiszűrje a tanító hangját) kapcsán a zenei feladatban elért pontszám: ... pont (az elérhető maximális pontszám: 2 pont). Segítség az elért pontszám értelmezéséhez:

2 pont: a tanuló képes volt a bemutatott ingert megfigyelni. **Fejlesztési javaslat:** tehetséggondozó jelleggel javasolható az OxIPO képességfejlesztő program keretében bonyolultabb ingerekre történő figyelem gyakoroltatása, illetve az OxIPO tanulás módszertani programban megfigyelés jellegű feladatok átadása.

1 pont: a tanuló nem adott ugyan helyes megoldást, de csak egy vonalat vétett el. **Fejlesztési javaslat:** figyelemre, megfigyelésre irányuló feladatok gyakoroltatása.

0 pont: a tanuló nem tudta megoldani a megfigyelésre vonatkozó feladatot. **Fejlesztési javaslat:** ellenőrizni szükséges (az iskola- és/vagy a házi orvossal), hogy e teljesítmény valóban figyelmi probléma-e, vagy egyéb képességek (például: érzékelés/észlelés) problémájára vezethető-e vissza. Ha az érzékszervi probléma (is) valószínűsíthető, akkor erősen javasolt a tanuló OxIPO képességfejlesztő programba történő bevonása, különös tekintettel a vizuális memória fejlesztésére.

5. *Összpontszám:* a négy feladatra kapott pontszámok összege. (az elérhető maximális pontszám: 8 pont). Segítség az elért pontszám értelmezéséhez:

8 pont: a tanuló érzékelése, észlelése, figyelme, munkamemóriája, gondolkodása (mely az előbb felsorolt képességeken túl a szabály felismerését, az analógiát, az analízist és szintézist foglalja magába jelen esetben) alapján valószínűsíthető, hogy az írás, olvasás, számolás terén nem jelentkeznek képességbeli problémák. **Fejlesztési javaslat:** az írás-, olvasás-, számolás alsó tagozatos követelményeinek teljesítését követően az OxIPO tanulás módszertani programon belüli tehetséggondozás.

6-7 pont: a tanuló a feladatok nagy részét jól oldotta meg, az írás olvasás, számolás terén a hibásan megoldott feladathoz szükséges képességek esetében várható elakadás. **Fejlesztési javaslat:** a hibásan megoldott feladathoz kötődő képesség(együttes) fejlesztése.

0-5 pont: a tanuló nem tudta tökéletesen megoldani a feladatok többségét. **Fejlesztési javaslat:** erősen javasolt a tanuló OxIPO képességfejlesztő programba történő bevonása.

S.M.ART Csoport szintű összefoglaló:
 MŰVÉSZETI MÉRŐESZKÖZ a S.M.ART-Z kognitív teljesítményteszt tapasztalatai

Intézmény:		Osztály:	
Vizsgálat dátuma:			
Vizsgálatvezető:			

Adatbázis

Tanuló	Szintézis	Analízis	Munkamemória	Megfigyelés	Összesen
1. pont	... pont	... pont	... pont	... pont
2. pont	... pont	... pont	... pont	... pont
...	... pont	... pont	... pont	... pont	... pont
n. pont	... pont	... pont	... pont	... pont
Osztályszintű összesítés:					
2 pont:*	... fő (...%)	... fő (...%)	... fő (...%)	... fő (...%)	8 pont: ... fő (...%)
1 pont:**	... fő (...%)	... fő (...%)	... fő (...%)	... fő (...%)	6-7 pont: ... fő (...%)
0 pont:***	... fő (...%)	... fő (...%)	... fő (...%)	... fő (...%)	0-5 pont: ... fő (...%)

* A maximális pontszámot elérő tanulók esetében a tanuló érzékelése, észlelése, figyelme, munkamemóriája, gondolkodása (mely az előbb felsorolt képességeken túl a szabály felismerését, az analógiát, az analízist és szintézist foglalja magába jelen esetben) alapján valószínűsíthető, hogy az írás, olvasás, számolás terén nem jelentkeznek képességbeli problémák az adott kognitív funkciók terén. **Fejlesztési javaslat:** az írás-, olvasás-, számolás alsó tagozatos követelményeinek teljesítését követően az OxIPO tanulás módszertani programon belüli tehetséggondozás.

** E tanulók a feladatok nagy részét jól oldották meg, az írás olvasás, számolás terén a hibásan megoldott feladathoz szükséges képességek esetében várható elakadás. **Fejlesztési javaslat:** a hibásan megoldott feladathoz kötődő képesség(együttes) fejlesztése.

*** E tanulók nem tudták tökéletesen megoldani a feladatok többségét. **Fejlesztési javaslat:** erősen javasolt a tanulók OxIPO képességfejlesztő programba történő bevonása.

Megjegyzés: ha a tanulók több, mint 90%-ára jellemző egy teljesítmény, akkor az alapján homogénnek tekinthető a csoport, ellenkező esetben heterogén tanulói összetételről beszélhetünk az adott teljesítmény aspektusából. Homogénnek tekinthető csoportok esetében az egész csoportot érintő fejlesztés is lehetséges (ami azonban nem zárja ki a párhuzamosan történő egyéni fejlesztés lehetőségét sem). Sőt: a csoport osszeredménye alapján megfogalmazható általános javaslatok mellett a személyre szabott, differenciálás pedagógiai beavatkozás érdekében az egyes tanulók egyéni fejlesztési szükségleteit is figyelembe kell venni!

2. ÚTMUTATÓ

A S.M.ART-Z MEGFIGYELÉSI SZEMPONTSOR HASZNÁLATÁVAL KAPCSOLATBAN

A S.M.ART-Z megfigyelési szempontsor zeneművészeti foglalkozásokba integrálható, a tanulók megismerését célzó tételeket tartalmaz.

Az eszköz jellemzői

Eszköz neve:	S.M.ART-Z megfigyelési szempontsor
Eszközcsalád:	S.M.ART-Z: zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok körébe tartozó eszközről van szó.
Eszközrendszer neve:	S.M.ART művészeti mérőeszköz
Eszköz, eszközcsalád, eszközrendszer összefüggése:	<p><i>Eszközrendszer:</i> S.M.ART művészeti mérőeszköz</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> <p><i>Eszközcsalád:</i> S.M.ART-Z (zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok)</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> <p><i>Eszköz neve:</i> S.M.ART-Z megfigyelési szempontsor</p> </div>
Módszer:	strukturált megfigyelés
Cél:	a zeneművészeti téren tehetséges tanulók azonosítása érdekében (a 2011. évi CXC törvény 4. § 14.pontja alapján) az általános adottságokra, speciális képességekre, kreativitásra és motivációra vonatkozó adatok gyűjtése
Elméleti keret:	OxIPO-modell
Adatfelvétel társas jellege:	pedagógus megfigyelő rögzíti az adatokat egyéni és/vagy csoportos jegyzőkönyvben
Célcsoport:	6-10 év (de akár 11-18 éves kor közötti tanulók megfigyelésére is alkalmazható, ha a kisiskolásokra utaló kifejezéseket tanulóokra vonatkozó szavakkal helyettesítjük)

Felhasználói célcsoport:	pedagógusok (főként tanítók), óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, fejlesztőpedagógusok, pszichológusok
Eszközsükséglet:	1 db egyéni jegyzőkönyv/tanuló vagy 1 db csoportos jegyzőkönyv/csoport (max. 30 főig), 1 db íróeszköz/vizsgálatvezető
Időigény:	Adatfelvétel: 10-45 perctől akár évekig tarthat az adatgyűjtés (a vizsgálatvezető koncepciójától és a rendelkezésre álló időtől függően). Javasolt min. 2-3 tanóra után jegyzőkönyvezni a megfigyelés tapasztalatait. Adatértékelés: 10 perc/vizsgálati személy vagy 300 perc/30 fős csoport
Skálák, változók:	<ul style="list-style-type: none"> ● <i>A – Általános adottságok:</i> a hallásélesség, a tiszta énekhang, a dalrepertoár, a dal-, dallamtanulás tempója és a feladat megértése változók összpontszáma. A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: kvantitatív. Min.: 0. Max.: 5. ● <i>A1 – Hallásélesség.</i> A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (a tanuló nem hall jól), 1 = kedvező tapasztalat (a tanuló jól hall) ● <i>A2 – Tiszta énekhang.</i> A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (nem jellemző), 1 = kedvező tapasztalat (jellemző) ● <i>A3 – Dalrepertoár:</i> A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (0-2 dal ismerete), 1 = kedvező tapasztalat (3 vagy több dal ismerete) ● <i>A4 – Dal-, dallamtanulás tempója.</i> A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (lassú, nehézkes), 1 = kedvező tapasztalat (gyors: 4 soros dalszöveget és a hozzátartozó dallamot 1-4 meghallgatás után elsajátít, visszaénekel). ● <i>A5 – Feladat megértése:</i> zenei feladat megértése. A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (nehezen vagy egyáltalán nem értette a tanuló a feladatot), 1 = kedvező tapasztalat (azonnali feladatértés). ● <i>S – Speciális művészeti képességek:</i> a ritmusérzékre, hangdiszkriminációra, hangterjedelem produkcióra, a kompozíció tudatos, tervszerű megválasztására és a dallamreprodukcióra vonatkozó változók összpontszáma. A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: kvantitatív. Min.: 0. Max.: 5. ● <i>S1 – Ritmusérzék.</i> A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (ritmus érzéke nem jó), 1 = kedvező tapasztalat (jó ritmusérzéke van). ● <i>S2 – Hangdiszkrimináció.</i> A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (hangsor egymást követő hangjait nem tudja megkülönböztetni egymástól), 1 = kedvező tapasztalat (hangsorban két egymást követő hang különbségét észleli).

- *S3 – Hangterjedelem produkció.* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (nem tud öt hang terjedelemben biztosan énekhangot képezni), 1 = kedvező tapasztalat (öt hang terjedelemben biztosan tud énekhangot képezni).
- *S4 – Kompozíció tudatos, tervszerű megválasztása.* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (a zenei motívumok elemei ötletszerűen, felismerhető kompozíció nélkül helyezkednek el a lapon), 1 = kedvező tapasztalat (zenei alkotásaiban megjelenik a zenei kompozíció tudatos, tervszerű megválasztása).
- *S5 –Dallamreprodukció.* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (elhangzott dallamokat nem tud hibátlanul visszaadni), 1 = kedvező tapasztalat (hibátlanul reprodukálja az elhangzott dallamokat).

- *K – Kreativitás:* a tanuló rajzában megjelenő fluencia (ötletgazdagság), originalitás (eredetiség), flexibilitás (rugalmasság), elaboráció (kidolgozottság, részletgazdagság) és humor produkció változók összpontszáma. A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: kvantitatív. Min.: 0. Max.: 5.
- *K1 – Fluencia (ötletgazdagság).* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (nincsenek zeneművei), 1 = kedvező tapasztalat (vannak saját zeneművei).
- *K2 – Originalitás (eredetiség).* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (sematikus, nem egyedi ötletek jellemzik zenealkotását), 1 = kedvező tapasztalat (egyedi ötletei vannak zeneműveiben).
- *K3 – Flexibilitás (rugalmasság).* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (visszatérő zenemotívumok alkalmazása), 1 = kedvező tapasztalat (változatos zenemotívumok alkalmazása).
- *K4 – Elaboráció (kidolgozottság, részletgazdagság).* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (zeneművei nem részletgazdagok), 1 = kedvező tapasztalat (zeneművei részletesek, kidolgozottak).
- *K5 – Humor produkció.* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (műveire nem jellemző a humorosság), 1 = kedvező tapasztalat (humoros alkotásai is vannak).

- *M – Motiváció:* a zeneművészettel kapcsolatos belső és külső motivációra, kitarító munkára, bevonódásra és zenei szerepléssel kapcsolatos motivációra fókuszáló változók összpontszáma. A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: kvantitatív. Min.: 0. Max.: 5.
- *M1 – Zenealkotásra vonatkozó belső motiváció.* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (a tanuló felszólítás nélkül nem talál ki ritmusokat, dallamokat, zeneárabokat), 1 = kedvező tapasztalat (a tanuló szabadon

választott feladatként, felszólítás nélkül is alkot ritmusokat, dallamokat, zenedarabokat).

- *M2 – Reagálás zeneművészeti alkotásra vonatkozó külső motivációra.* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (a tanuló felszólításra nem alkot zenei produktumokat), 1 = kedvező tapasztalat (a tanuló felszólításra alkot zenei produktumot).
- *M3 – Kitartó, figyelmes munka a zenei alkotótevékenységet igénylő feladatok során.* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (a tanuló nem dolgozik kitartóan, figyelme elkalandozik és/vagy nehezen fenntartható), 1 = kedvező tapasztalat (a tanuló kitartó, figyelme nem kalandozik el zenei alkotómunkát igénylő feladat megoldása közben).
- *M4 – Bevonódás a zenealkotásba.* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (a tanuló felszólításra azonnal abbahagyja a zenealkotást, nem mutat további érdeklődést zeneművei iránt), 1 = kedvező tapasztalat (a tanuló nem akarja abbahagyni a zenealkotást, szívesen folytatná a tevékenységet).
- *M5 – Zenei szerepléssel kapcsolatos motiváció.* A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: nominális (dichotóm). Értékei: 0 = kedvezőtlen tapasztalat (a tanuló nem szereti a zenei szereplést), 1 = kedvező tapasztalat (a tanuló szereti a zenei szereplést).

- *Kedvező tapasztalatok száma:* az „A – Általános adottságok”, „S – Speciális művészeti képességek”, „K – Kreativitás” és M – Motiváció változók pontszámának összege. A magasabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: kvantitatív. Min.: 0. Max.: 20.
- *Kedvezőtlen tapasztalatok száma* (= 20 – kedvező tapasztalat száma). Az alacsonyabb pontszám jelent jobb eredményt. Skála: kvantitatív. Min.: 0. Max.: 20.

A S.M.ART–Z megfigyelési szempontsor a zeneművészeti téren tehetséges tanulók pedagógusok általi azonosítására is alkalmazható, egyéni és csoportos jegyzőkönyvben is regisztrálható, eszközigényét tekintve papír-ceruza jellegű eszköz.

A megfigyelési szempontsor pedagógus kompetenciakörben történő felhasználásra jött létre annak érdekében, hogy segítse a művészeti tehetséggondozás keretében a tanulók differenciált fejlesztését.

A megfigyelési szempontsor használatának folyamata

A megfigyelés folyamatának javasolt menete (a vizsgálat előkészítésének, adatfelvételének és befejezésének lépései):

I. A vizsgálat előkészítésének lépései:

Legalább egy héttel a vizsgálat előtt:	<ol style="list-style-type: none">1. Szülők, törvényes gondviselők tájékoztatása a vizsgálat céljáról2. Szülők, törvényes gondviselők írásbeli hozzájárulásának gyűjtése, melyben engedélyezik gyermekük vizsgálatát3. A beérkezett szülői hozzájárulási nyilatkozatok függvényében megtörténhet a jegyzőkönyvek sokszorosítása, kódszámokkal történő ellátása, a vizsgálat helyszínének kijelölése, szükség esetén az adatfelvételt megvalósítók betanítása, vizsgálati személyek névsorának összeállítása.
---	--

II. A vizsgálat lépései:

Ültetés:	Vizsgálati személyek leültetése a számukra kijelölt helyre.
Kapcsolat-felvétel, ráhangolás:	Vizsgálati személyek üdvözlése, számukra zeneművészeti (például rajzos) feladat adása.
Megfigyelés:	A vizsgálati személyek viselkedésének, produktumainak, jellemzőinek regisztrálása a megfigyelési szempontsor alapján az egyéni és/vagy a csoportos megfigyelési jegyzőkönyvben.

III. A vizsgálat lezárásának lépései:

A vizsgálat végén:	A vizsgálati személyek megdicsérese, s a vizsgálat végének bejelentése.
A vizsgálat értékelése:	<ol style="list-style-type: none">1. Az egyéni és/vagy a csoportos megfigyelési jegyzőkönyvek végén található útmutatók alapján megtörténik a megfigyelések értékelése. Az egyes megfigyelési szempontok önmagukban is információértékűek lehetnek egyéni fejlesztési tervek kidolgozása esetében.2. A pontszámok alapján szöveges értékelés, összefoglaló megfogalmazása (szóban vagy írásban) a szülők/gondviselők, pedagógusok számára.
Az eredmények felhasználása:	<ol style="list-style-type: none">1. A szülők/gondviselők és a vizsgálatba, illetve a fejlesztésbe bevonni kívánt pedagógusok tájékoztatása az eredményekről (szóban vagy írásban).2. Egyéni fejlesztési tervek kidolgozása, megvalósítása.

3. ÚTMUTATÓ

A S.M.ART-Z SZÜLŐI KÉRDŐÍV HASZNÁLATÁVAL KAPCSOLATBAN

A S.M.ART-Z szülői kérdőív zeneművészeti vonatkozású információkat gyűjt a gyermekek, tanulók otthoni környezetben tapasztalható megnyilvánulásairól.

Az eszköz jellemzői

Eszköz neve:	S.M.ART-Z szülői kérdőív
Eszközcsalád:	S.M.ART-Z: zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok körébe tartozó eszközről van szó.
Eszközrendszer neve:	S.M.ART művészeti mérőeszköz
Eszköz, eszközcsalád, eszközrendszer összefüggése:	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"><p><i>Eszközrendszer:</i> S.M.ART művészeti mérőeszköz</p><div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"><p><i>Eszközcsalád:</i> S.M.ART-Z (zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok)</p><div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"><p><i>Eszköz neve:</i> S.M.ART-Z szülői kérdőív</p></div></div></div>
Módszer:	kérdőív
Cél:	a zeneművészeti téren tehetséges tanulók azonosítása érdekében (a 2011. évi CXC törvény 4. § 14.pontja alapján) családi tapasztalatok gyűjtése.
Elméleti keret:	OxIPO-modell
Adatfelvétel társas jellege:	a szülő/gondviselő a kérdőívben rögzíti tapasztalatait
Célcsoport:	6-10 éves gyermekek/tanulók szülei/gondviselői (de akár 11-18 éves kor közötti tanulókról szóló adatgyűjtésre is alkalmazható)

Felhasználói célcsoport:	a kérdőívet szülők töltik ki, pedagógusok (főként tanítók), óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, fejlesztőpedagógusok, pszichológusok értékelik
Eszközsükséglet:	1 db kérdőív/tanuló/szülő, 1 db íróeszköz/vizsgálatvezető
Időigény:	Adatfelvétel: kb. 10 perc Adatértékelés: 1 perc/tanuló vagy 30 perc/30 fős csoport
Skálák, változók:	<p>A kérdőív 10 darab eldöntendő (igaz/hamis) kérdést tartalmaz (skála: nominális, dichotóm skála, igaz/hamis értékekkel).</p> <p>Az 1-4 kérdés az otthon tapasztalt motivációs jellemzőkre irányul. Az 1-2. kérdés esetében az „igaz”, a 3. kérdés esetében a „hamis” válasz mutat a zeneművészet iránti motiváció irányába.</p> <p>Az 5-6. kérdés a szülő/gondviselő művészeti neveléssel kapcsolatos attitűdjét ragadja meg.</p> <p>A 7-8. kérdés a bizonyított teljesítményen alapuló tehetséggondozás során felhasználható művészeti teljesítményekre kérdez rá („igaz” válaszok esetében azzal a szándékkal, hogy a szülő/gondviselő tájékoztassa a vizsgálatvezetőt arról, hogy milyen kiállításon, művészeti versenyen vett részt alkotásaival a gyermek/tanuló).</p> <p>A 9-10. kérdés a gyermek/tanuló korai, illetve családon belüli rajzbeli teljesítményeire kérdez („igaz” válaszok esetében azzal a szándékkal, hogy a szülő/gondviselő szükség esetén a bizonyított teljesítményeken alapuló tehetségazonosítás céljából mutassa be a gyermek alkotásaiból álló gyűjteményt.</p>

A S.M.ART-Z kérdőív célja, hogy a szülőktől segítsen információkat gyűjteni gyermekük otthoni – olykor csak kizárólag általuk ismert, megtapasztalt! – zeneművészeti jellemzőivel kapcsolatban.

A kérdőív 10 eldöntendő kérdést tartalmaz, kitöltése sem igényel 10 percnél több időt. Az eredmények pedig nemcsak a gyermek művészeti teljesítményét, hanem a család művészeti neveléssel kapcsolatos attitűdjét is segíthet megragadni. A kérdőív kiinduló alapja lehet a szülőkkel folytatott interjúnak (lásd: S.M.ART-Z interjú használatát bemutató fejezetet!).

A kérdőív pedagógus kompetenciakörben használható.

A kérdőív használatának folyamata

A kérdőíves adatgyűjtés javasolt menete (a vizsgálat előkészítésének, adatfelvételének és befejezésének lépései):

I. A vizsgálat előkészítésének lépései:

Legalább egy héttel a vizsgálat előtt:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szülők, törvényes gondviselők tájékoztatása a vizsgálat céljáról 2. Szülők, törvényes gondviselők írásbeli hozzájárulásának gyűjtése, melyben engedélyezik gyermekük vizsgálatát 3. A beérkezett szülői hozzájárulási nyilatkozatok függvényében
---	---

megtörténhet a kérdőívek sokszorosítása, kódszámokkal történő ellátása, a vizsgálat helyszínének kijelölése, szükség esetén az adatfelvételt megvalósítók betanítása, a vizsgálati személyek névsorának összeállítása.

II. A vizsgálat lépései:

Ültetés:	Ha egy csoportos találkozó (például: szülői fórum, értekezlet) keretében történik az adatgyűjtés: a vizsgálati személyek leültetése a számukra kijelölt helyre. Ha otthon töltik ki a kérdőívet a szülők: ez a lépés elmarad.
Kapcsolatfelvétel, ráhangolás:	Csoportos, személyes adatfelvétel esetében: a vizsgálati személyek üdvözlése, a kérdőívek kiosztása, a válaszadás módjának bemutatása. Otthon történő kitöltés esetében: a kérdőív eljuttatása és kitöltésének elmagyarázása a vizsgálati személyeknek, akikkel a kitöltött kérdőívek benyújtásának módját és határidejét is egyeztetni szükséges.
Kérdőív kitöltése:	A vizsgálati személyek kitöltik a kérdőívet.

III. A vizsgálat lezárásának lépései:

A vizsgálat végén:	A kitöltött kérdőívek begyűjtése a vizsgálati személyektől. Együttműködésük megköszönése.
A vizsgálat értékelése:	<ol style="list-style-type: none">1. A motivációs jellemzőkre utaló (1-4.) kérdésekre érkezett válaszok összesítése.2. A szülők/gondviselők művészeti neveléssel kapcsolatos attitűdjét tükröző (5-6.) kérdések válaszainak összesítése.3. A művészeti teljesítményekre vonatkozó (7-8.) kérdésekre érkezett válaszok összesítése.4. A korai, illetve családon belüli zeneművészeti produktumokkal kapcsolatos (9-10. kérdésre adott) válaszok összegzése.
Az eredmények felhasználása:	<ol style="list-style-type: none">1. A motivációs jellemzőkre utaló (1-4.) kérdések a prediktív tehetségazonosítás, a produktumokra vonatkozó (7-10.) kérdések a bizonyított teljesítményeken alapuló tehetségazonosítás előkészítéséhez használhatók fel.2. A szülőnek/gondviselőnek a gyermek/tanuló művészeti nevelésével kapcsolatos attitűdjének ismerete (5-6. kérdésre adott válaszok) a szülők bevonásában, a család és az iskola együttműködésének kialakításában hasznosítható.3. A kérdőív további szülői interjú kiindulási alapja lehet.

4. A kérdőív egyes tételei önmagukban is információértékűek lehetnek.
5. A szülők/gondviselők és a vizsgálatba, illetve a fejlesztésbe bevonni kívánt pedagógusok tájékoztatása az eredményekről (szóban vagy írásban).

4. ÚTMUTATÓ A S.M.ART-Z INTERJÚ ALKALMAZÁSÁVAL KAPCSOLATBAN

A S.M.ART-Z interjú a zeneművészeti tehetségazonosítás során hasznosítható információkat gyűjt a gyermekek/tanulók szüleitől.

Az eszköz jellemzői

Eszköz neve:	S.M.ART-Z interjú
Eszközcsalád:	S.M.ART-Z: zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok körébe tartozó eszközről van szó.
Eszközrendszer neve:	S.M.ART művészeti mérőeszköz
Eszköz, eszközcsoport, eszközrendszer összefüggése:	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"><p><i>Eszközrendszer:</i> S.M.ART művészeti mérőeszköz</p><div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"><p><i>Eszközcsalád:</i> S.M.ART-Z (zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok)</p><div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"><p><i>Eszköz neve:</i> S.M.ART-Z interjú</p></div></div></div>
Módszer:	interjú
Cél:	a zeneművészeti téren tehetséges tanulók azonosítása érdekében szülői tapasztalatok gyűjtése.
Elméleti keret:	OxIPO-modell
Adatfelvétel társas jellege:	szülő(pár), törvényes gondviselő(pár) válaszol a vizsgálatvezető pedagógusnak a gyermekkel/tanulóval kapcsolatban
Célcsoport:	6-10 éves gyermekek/tanulók szülei/gondviselői (de akár 11-18 éves kor közötti tanulókról szóló adatgyűjtésre is alkalmazható)

Felhasználói célcsoport:	az interjú kérdezői, értékelői pedagógusok (főként tanítók), óvoda-pedagógusok, gyógypedagógusok, fejlesztőpedagógusok, pszichológusok
Eszközsükséglet:	1 db interjú kérdéssor/tanuló, 1 db íróeszköz/vizsgálatvezető
Időigény:	Adatfelvétel és -értékelés a válaszadás hosszának függvényében: 30-60 perc/gyermek (illetve a gyermekről informáló szülő/gondviselő)
Skálák, változók:	<p>A strukturált interjú a S.M.ART-Z kérdőív 10 kérdéséből indul ki, és azokhoz gyűjt további információkat az alábbiak alapján:</p> <ul style="list-style-type: none">a) Az interjú kérdéssora összesen 50 kérdésből áll.b) Az 50 kérdés 10 fő témakörre, s 40 kiegészítő kérdésre tagolódik.c) A 10 fő témakör azonos a S.M.ART-Z kérdőív 10 eldöntendő kérdésével (az adatgyűjtés akár azzal is megtörténhet). Az 1-4 kérdés az otthon tapasztalt motivációs jellemzőkre irányul. Az 5-6. kérdés a szülő/gondviselő művészeti neveléssel kapcsolatos attitűdjét ragadja meg. A 7-8. kérdés a bizonyított teljesítményen alapuló tehetséggondozás során felhasználható művészeti teljesítményekre kérdez rá. A 9-10. kérdés pedig a gyermek/tanuló korai, illetve családon belüli rajzbeli teljesítményeiről gyűjt információkat.d) Mindegyik fő témakörön belül „Ha igaz” és „Ha nem igaz” válaszlehetőség irányába folytatódhat az interjú.e) A „Ha igaz” és a „Ha nem igaz” esetben is 2-2 kifejtős kérdés található az interjú szövegében.f) Egy interjúalanyunk így az 50 kérdésből a fő témakörök 10 eldöntendő kérdésére, illetve azokon belül 10 témakör x 2 kérdés = 20 kifejtős kérdésre kell választ adnia. Interjúalanyonként ez összesen 10 kiegészítendő kérdés + 20 kifejtős kérdés = 30 kérdés megválaszolását feltételezi.g) A válaszadás hosszától függően az interjú 30-60 perc időtartamot vesz igénybe.

Noha az interjú nem tartalmaz különösebben „érzékeny” kérdéseket, mégis (a gyermek énképe, önértékelése, méltósága, a gyermek-szülő jó viszony és a lehetőségekhez képest őszinte szülői válaszadás biztosítása érdekében) javasoljuk, hogy a gyermek ne legyen fültanúja az interjúnak.

Az interjú pedagógus kompetenciakörben használható.

Az interjú folyamata

Az interjút alkalmazó adatgyűjtés fontosabb teendői (a vizsgálat előkészítésének, adatfelvételének és befejezésének lépései):

I. A vizsgálat előkészítésének lépései:

Legalább egy héttel a vizsgálat előtt:	<ol style="list-style-type: none">1. Szülők, törvényes gondviselők tájékoztatása a vizsgálat céljáról2. Szülők, törvényes gondviselők írásbeli hozzájárulásának gyűjtése, melyben engedélyezik gyermekük vizsgálatát3. A beérkezett szülői hozzájárulási nyilatkozatok függvényében megtörténhet az interjú adatlapjainak sokszorosítása, kódszámokkal történő ellátása, a vizsgálat helyszínének és időpontjának kijelölése, szükség esetén az adatfelvételt megvalósítók betanítása, a vizsgálati személyek névsorának összeállítása.
---	---

II. A vizsgálat lépései:

Kapcsolatfelvétel, ráhangolás:	A vizsgálati személyek üdvözlése, az interjú témájának ismertetése, a szóbeli válaszadás módjának ismertetése.
Interjú felvétele:	A vizsgálati válaszolnak az interjú kérdéseire.

III. A vizsgálat lezárásának lépései:

A vizsgálat végén:	Az interjúk lejegyzésének véglegesítése. A vizsgálati személyek együttműködésének megköszönése.
A vizsgálat értékelése:	<ol style="list-style-type: none">1. A motivációs jellemzőkre utaló (1-4.) kérdésekre érkezett válaszok összesítése.2. A szülők/gondviselők művészeti neveléssel kapcsolatos attitűdjét tükröző (5-6.) kérdések válaszainak összesítése.3. A művészeti teljesítményekre vonatkozó (7-8.) kérdésekre érkezett válaszok összesítése.4. A korai, illetve családon belüli zeneművészeti produktumokkal kapcsolatos (9-10. kérdésre adott) válaszok összegzése.
Az eredmények felhasználása:	<ol style="list-style-type: none">1. A motivációs jellemzőkre utaló (1-4.) kérdések a prediktív tehetségazonosítás, a produktumokra vonatkozó (7-10.) kérdések a bizonyított teljesítményeken alapuló tehetségazonosítás előkészítéséhez használhatók fel.2. A szülőnek/gondviselőnek a gyermek/tanuló művészeti nevelésével kapcsolatos attitűdjének ismerete (5-6. kérdésre adott válaszok) a szülők bevonásában, a család és az iskola együttműködésének kialakításában hasznosítható.3. Az interjú egyes tételei önmagukban is információértékűek lehetnek.4. A szülők/gondviselők és a vizsgálatba, illetve a fejlesztésbe bevonni kívánt pedagógusok tájékoztatása az eredményekről (szóban vagy írásban).

5. ÚTMUTATÓ

A S.M.ART-Z NONKOGNITÍV ÉLMÉNYFELTÁRÓ GYAKORLAT ALKALMAZÁSÁHOZ

A S.M.ART-Z nonkognitív élményfeltáró gyakorlat zeneművészeti foglalkoztatáson keresztül segíti a pedagógust a tanulók nonkognitív jellemzőinek, élményvilágának megismerésében.

Az eszköz jellemzői

Eszköz neve:	S.M.ART-Z nonkognitív élményfeltáró gyakorlat
Eszközcsalád:	S.M.ART-Z: zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok körébe tartozó eszközről van szó.
Eszközrendszer neve:	S.M.ART művészeti mérőeszköz
Eszköz, eszközcsalád, eszközrendszer összefüggése:	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"><p><i>Eszközrendszer:</i> S.M.ART művészeti mérőeszköz</p><div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"><p><i>Eszközcsalád:</i> S.M.ART-Z (zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok)</p><div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"><p><i>Eszköz neve:</i> S.M.ART-Z nonkognitív élményfeltáró gyakorlat</p></div></div></div>
Módszer:	megfigyelés, tartalomelemzés
Cél:	a nonkognitív jellemzők feltérképezése zeneművészeti tevékenységen keresztül. Például: egy adott témával kapcsolatos attitűdök megismerése, tudatosítása
Elméleti keret:	OxIPO-modell
Adatfelvétel társas jellege:	egyéni és csoportos adatfelvétel is lehetséges

Célcsoport:	6-10 éves (de akár 11-18 éves kor közötti tanulókról szóló adatgyűjtésre is alkalmazható)
Felhasználói célcsoport:	pedagógusok (főként tanítók), óvoda-pedagógusok, gyógypedagógusok, fejlesztőpedagógusok, pszichológusok
Eszközsükséglet:	1 db papír válaszlapp/tanuló, író-, festőkészlet, hurkapálcika, olló, (esetleg papír-zacsókábokhoz papírzacsó), 1 db összegzőlap/tanuló
Időigény:	Adatfelvétel és -értékelés a válaszadás hosszának függvényében: 30-60 perc
Skálák, változók:	Kvalitatív válaszok.

A gyakorlat az OxIPO-modell komponenseihez kötődően a következő négy főbb fázisból áll:

- 1) Input: az instrukció szövege, a válaszlapp, a helyiség, a személyek, kontrolálatlan vizuális, auditív, gusztatorikus, olfaktorikus, kinezetikus, haptikus stb. érzékek.
 - 2) Process: alkotómunka és beszélgetés során érzelmi feldolgozás.
 - 3) Output: a gyermek által alkotott produktum, ami alapján tovább beszélgetünk a témáról.
 - 4) Organizáció: a pedagógus biztosítja a helyszínt, időbeosztást, koordinálja az eseményeket, biztosítja az anyagi feltételeket.
- Az élményfeltáró gyakorlat pedagógus kompetenciakörben is használható.

A gyakorlat folyamata

Az interjút alkalmazó adatgyűjtés fontosabb teendői (a vizsgálat előkészítésének, adatfelvételének és befejezésének lépései):

I. A vizsgálat előkészítésének lépései:

Legalább egy héttel a vizsgálat előtt:	1. Szülők, törvényes gondviselők tájékoztatása a vizsgálat céljáról
	2. Szülők, törvényes gondviselők írásbeli hozzájárulásának gyűjtése, melyben engedélyezik gyermekük vizsgálatát
	3. A beérkezett szülői hozzájárulási nyilatkozatok függvényében megtörténhet a gyakorlathoz szükséges anyagok beszerzése/előállítása, kódszámokkal történő ellátása, a vizsgálat helyszínének és időpontjának kijelölése, szükség esetén az adatfelvételt megvalósítók betanítása, a vizsgálati személyek névsorának összeállítása.

II. A vizsgálat lépései:

Kapcsolat-felvétel, ráhangolás: A vizsgálati személyek üdvözlése, a gyakorlat témájának ismertetése:
„Készíts egy dalt, zeneművet, aminek címe: »Ezt gondolom, ezt érzem a ...-tal kapcsolatban«! Közben beszéljünk is erről! Kíváncsi vagyok, mit tudsz, mit gondolsz erről, hogy érzel ezzel kapcsolatban, mit cseleknél ezzel kapcsolatban!”

Gyakorlat megvalósítása:

1. A gyakorlat végrehajtása.
2. A vizsgálati személy verbális, nonverbális, metakommunikatív megnyilvánulásainak rögzítése a tapasztalatokat összegző lapon.

III. A vizsgálat lezárásának lépései:

A vizsgálat végén: A gyakorlat lezárása. A vizsgálati személyek együttműködésének megköszönése.

A vizsgálat értékelése:

1. A gyakorlat során szerzett benyomások összegzése, megvitatása.
2. A szülők/gondviselők és a vizsgálatba, illetve a fejlesztésbe bevonni kívánt pedagógusok tájékoztatása az eredményekről (szóban vagy írásban).

Az eredmények felhasználása:

1. Személyiségfejlesztés
2. Tehetséggondozás
3. Attitűdök megismerése, formálásuk elősegítése.

IRODALOM

2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről

Asztalos Kata (2012): A zenei képességek és a zenei műveltség kutatása. *Iskolakultúra*, 2012./10. 78-92. Letöltés: 2017.10.02. Web: http://epa.oszk.hu/00000/00011/00169/pdf/EPA00011_Iskolakultura_2012-10_076-092.pdf

Czeizel Endre (2014): *Zeneszerzők, gének, csodák*. Galenus, Budapest.

Dombi Józsefné (2014). A zenepedagógia értékei. Kutatások az individuális oktatás területén. In: Torgyik Judit (szerk.): *Sokszínű pedagógiai kultúra: II. Neveléstudományi és szakmódszertani konferencia*. Komárno: International Research Institute, pp. 226-233.

Deszpot Gabriella és Vass Éva (2015): Multidiszciplináris kutatási lehetőségek a Kokas-módszer vizsgálatára. *Parlando*, 2015/1., 15, Letöltés: 2017.09.10. Web: http://www.parlando.hu/2015/2015-1/Deszpot_Vass_KokasKutatasok.pdf 15

Hanák Zsuzsanna (2015): Állandóság és változás az iskolaérettség megítélésében. *Képzés és Gyakorlat (Training and Practice)*, 13 (2015, 1-2.), 221-230.

Hanák Zsuzsanna (2016): *A korai iskolaelhagyás problematikája és a megelőzés lehetőségei a magyar közoktatásban*. Habilitációs értekezés, Eszterházy Károly Főiskola

Kelemen Lajos (2001): *Képességmérés az óvodában I*. Poliforma Kft., Hajdúböszörmény

Kelemen Lajos (2012): Tanulási nehézségek megelőzése és korrekciója. In: Gortka-Rákó Erzsébet (szerk.): *Társadalomtudományi tanulmányok*. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen. 65-72.

Kelemen Lajos (2014): A kognitív képességek rendszere és fejlődési szintjei a kultúrtechnikák elsajátítása aspektusában. In: Tánczos Judit (szerk.): *Fejlesztő pedagógiai és pszichológiai tanulmányok I*. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen. 45-60.

Laczó Zoltán (2001): Zenei nevelés a közoktatásban. In: Báthory Zoltán és Falus Iván (szerk.) *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*. Osiris Kiadó, Budapest. 437-451.

Mező Ferenc és Mező Katalin (2019): *A művészetdiagnosztikai mérőeszköz fejlesztésének koncepciója*. Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest.

Mező Ferenc és Mező Katalin (2020): *S.M.ART-Z: zeneművészeti foglalkozásokba integrálható vizsgálatok*. Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest.

Mező Ferenc és Miléné Kisházi Edit (2003): Megfigyelési szempontsor a zeneművészeti tehetség korai azonosítására. In: Mező Ferenc és Miléné Kisházi Edit (szerk.): *Művésztelenségek azonosítása és gondozása*. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Szakmai és Szakszolgálati Intézet, Miskolc. 165-168.

Turmezeyné Heller Erika (2015a): A zenei képességek és fejlődésük. In: Vas Bence (szerk.): *Zenepszichológia tankönyv*. PTE Művészeti Kar Zeneművészeti Intézet, Pécs. pp. 93-126.

Turmezeyné Heller Erika (2015b): A zenei élmény befogadása. In: Szabó Márta (szerk.): *Szolfézs- és zeneismeret-tanárok, ének-zene tanárok és karvezetők továbbképzése*. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen. pp. 153-162.

Turmezeyné Heller Erika és Balogh László (2009): *Zenei tehetséggondozás és képességfejlesztés*. Kocka Kör, Nyitra: Faculty of Central European Studies, Constantine the Philosopher University, Debrecen.

Turmezeyné Heller Erika és Máth János (2014): *A zenei írás-olvasási képességek fejlődésének longitudinális vizsgálata 2-8. osztályosok körében*. MATEHETSZ Géniusz Projekt Iroda, Budapest.

Turmezeyné Heller Erika, Máth János és Balogh László (2005): *Zenei képességek és iskolai fejlesztés*. Magyar Pedagógia, 105. 2. 207-236.

A S.M.ART művészeti mérőeszköz rendszer célja, hogy művészeti foglalkozásokba integrálható módon a tanulók megismerésében segítse a pedagógusokat.

A képző-, a zene-, a táncművészet és az irodalom terén kognitív teljesítménytesztek, megfigyelési szempontsorok, szülői kérdőívek, interjú vázlatok és nonkognitív élményfeltáró feladatok alkotják a S.M.ART művészeti diagnosztikai rendszert.

Készült:

a Magyar Képzőművészeti Egyetem
„A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése
a köznevelési intézményekben” című,
EFOP-3.2.6-16-2016-00001 azonosítószámú projektjének,
„Művészeti mérőeszköz fejlesztés” alprojektje keretében
a K+F Stúdió Kft. közreműködésével.

